

Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Ekonomická fakulta

Katedra Účetnictví a financí

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Transatlantická dohoda o volném obchodu a investování TTIP

Vypracoval: Vojtěch Švejda

Vedoucí práce: Ing. Martina Krásnická

České Budějovice 2015

Zadávací protokol

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Fakulta ekonomická

Akademický rok: **2014 / 2015**

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Vojtěch Švejda**
Osobní číslo: **E11923**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Název tématu: **Transatlantická dohoda o volném obchodu, její dopad na ekonomiku a srovnání studií**
Zadávací katedra: **Katedra práva**

Zásady pro vypracování:

Cíl práce:

Cílem bakalářské práce je zpracování tématu, týkajícího se připravované dohody o volném obchodu a investování mezi Spojenými státy americkými a státy Evropské unie a zhodnocení predikovaných ekonomických dopadů. Praktická část je zaměřena na srovnání jednotlivých zahraničních studií, jejich metodiky a zhodnocení jejich odlišných výstupů.

Metodický postup:

Práce je morfologicky rozdělena do dvou částí. První, teoretická část se zaměřuje na bližší seznámení s ekonomikami USA a EU, pro zdůraznění možných dopadů nadcházející spolupráce na světovou ekonomiku, dále pak na detailní popsání problematiky připravované smlouvy, její historie a průběhu legislativního procesu. Praktická část nastiňuje konkrétní makroekonomické dopady na ekonomiku. Dále porovnává metodiku a výstupy jednotlivých zahraničních studií a zpětně posuzuje jejich relevanci.

Osnova:

1. Úvod
2. Literární rešerše
3. Bližší pohled na provázanost ekonomik EU a USA
4. Motiv a charakter projednávané dohody
5. Historie vzniku TTIP
6. Proces přijetí do legislativy EU a mezinárodní smlouvy EU
7. Možné vedlejší důsledky TTIP pro světovou ekonomiku
8. Potenciální dopady makroekonomickou situaci
9. Závěr

-Summary + Keywords in Aj

-Seznam použité literatury

-Seznam obrázků, tabulek a grafů

Rozsah grafických prací: dle potřeby

Rozsah pracovní zprávy: 50 – 60 stran

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná

Seznam odborné literatury:

1. Syllová, P. P. (2010). *Lisabonská smlouva komentář*. Praha: C.H. Beck.
2. Michal Tomášek, V. T. (2013). *Právo Evropské unie*. Praha: Leges.
3. Mezinárodní Měnový Fond. [2014-05- 02]. *IMF International Financial Statistics*. Retrieved 2014-06-06 from imf.org: <http://elibrary-data.imf.org/FindDataReports.aspx?d=33061&e=169393>
4. Evropská komise: Generální direktorát pro obchod. [2013-11-19]. *Countries and Regions*. Retrieved 2013-05-10 from ec.europa.eu: <http://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/united-states/>
5. Commission, E. [2014-01-22]. *Agreements*. Retrieved 2014-03-15 from ec.europa.eu: <http://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/agreements>
6. Bertelsmann Foundation. (2013 září). *TTIP and Fifty States. Jobs and Growth from Coast to Coast*. Washington, DC, The USA.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Martina Krásnická**

Katedra práva

Datum zadání bakalářské práce: **27. června 2014**

Termín odevzdání bakalářské práce: **17. dubna 2015**

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury. Prohlašuji, že v souladu s § 47 zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě/v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Ekonomickou fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 31. ledna 2015

Vojtěch Švejda

Rád bych poděkoval všem, kteří se rozhodli mne podpořit při tvorbě této bakalářské práce a poskytli mi informace a prostředky, potřebné pro její vznik. Jmenovitě pak děkuji vedoucí mé práce, Ing. Martině Krásnické, za poskytnutí námětu a celé vedení v průběhu tvorby práce. Dále pak panu doktoru Boňkovi za námět k přemýšlení nad možnými negativy, která z bezbariérového obchodu mohou vyplývat.

Obsah

Obsah	- 1 -
Úvod.....	- 4 -
1 Metodika	- 6 -
2 Proces přijetí změn primárního práva	- 8 -
2.1 Mezinárodní smlouvy v unijním právu	- 8 -
2.2 Postup při sjednávání mezinárodní smlouvy.....	- 9 -
2.3 Uzavření mezinárodní smlouvy	- 10 -
2.4 Smíšené dohody	- 11 -
2.5 Účinky mezinárodních smluv v systému mezinárodního práva	- 12 -
2.6 Závaznost mezinárodních smluv pro členské státy.....	- 12 -
2.7 Slučitelnost mezinárodních smluv s právem Unie	- 13 -
3 Bližší pohled provázanost ekonomik EU a USA.....	- 15 -
3.1 Podíl na tvorbě světového HDP	- 15 -
3.2 Vývoj tempa růstu HDP	- 16 -
3.3 Vzájemné obchodní vztahy	- 17 -
4 Obsah TTIP a historie vzniku	- 24 -
4.1 Historie vzniku TTIP.....	- 24 -
4.2 Motiv přípravy TTIP	- 25 -
4.3 Obsah smlouvy.....	- 26 -
4.3.1 Základní scénář (beze změny)	- 26 -
4.3.2 Individuální scénáře	- 27 -
4.3.3 Tarifní scénář	- 27 -

4.3.4	Scénář zaměřený na otevření trhu služeb	- 27 -
4.3.5	Scénář liberalizace vládních zakázek	- 28 -
4.3.6	Scénář úplné liberalizace	- 28 -
4.3.7	Konzervativní scénář	- 28 -
4.3.8	Ambiciózní scénář	- 29 -
5	Dopad TTIP na výši reálného HDP na obyvatele členských států EU	- 30 -
5.1	Dopad TTIP na vzájemný export	- 32 -
6	Možné vedlejší důsledky TTIP pro světovou ekonomiku	- 35 -
6.1	Negativní dopad na Turecko	- 35 -
6.2	Negativní dopad na Kanadu	- 36 -
6.3	Analýza institutu IFO	- 36 -
6.4	Pozitivní externality TTIP ve světě	- 37 -
6.5	Ostatní nefinanční dopady, vyplývající z užitých studií	- 38 -
7	Potenciální dopady na zvolený členský stát EU (Německo)	- 39 -
8	Srovnání metodiky a výstupů užitých zahraničních studií	- 42 -
8.1	Studie Global Economic Dynamics, Bartelsmann Foundation	- 42 -
8.2	Studie TTIP and the Fifty States: Jobs and Growth from Coast to Coast pro Atlantickou radu a britskou ambasádu ve Washingtonu	- 44 -
8.3	Impact Assessment Report on the future of EU-US trade relations	- 44 -
8.4	Transatlantic Trade and Investment Partnership: The Economic Analysis Explained	- 45 -
8.5	Srovnání predikovaných výstupů	- 45 -
8.5.1	Dopad na HDP	- 45 -
8.5.2	Dopad na exportní bilanci	- 47 -
8.5.3	Dopad TTIP na evropský trh práce	- 49 -
8.6	Náhled ze strany médií	- 51 -

8.6.1	Parlamentní listy	- 52 -
8.6.2	Czechfreepress	- 52 -
8.6.3	Businessinfo	- 53 -
8.6.4	Parlamentní listy - Protiproud.....	- 53 -
8.6.5	Finanční noviny	- 54 -
8.7	Vyjádření předních politiků	- 54 -
	Závěr	- 57 -
	Citovaná literatura a seznamy vložených objektů.....	- 59 -
	Citovaná literatura	- 59 -
	Seznam užitých internetových stránek	- 61 -
	Seznam vložených grafů	- 61 -
	Seznam vložených tabulek	- 62 -
	Seznam vložených obrázků.....	- 62 -

Úvod

Tématem této bakalářské práce je připravovaná transatlantická dohoda o volném obchodu a investicích. Jak již název napovídá, cílem připravovaného paktu je odstranění většiny obchodních bariér, jako jsou cla či lokální tržní protekcionismus, mezi dvěma nejvýkonnějšími ekonomikami současného světa, Spojenými státy americkými a Evropskou unií. Práce je určena široké veřejnosti a měla by přispět k obecnému seznámení s připravovanou mezinárodní smlouvou a ke zhodnocení dopadů na světovou ekonomiku. Důvod, proč jsem zvolil toto téma, je prostý. Pokud dohoda nabude platnosti, má potenciál se stát nejvýznamnější ekonomickou dohodou současnosti, která může nejen ovlivnit roční bilance světových ekonomik, ale i mít dopad na život běžného občana EU a USA, a to díky tvorbě pracovních míst, růstu životní úrovně a vyšší dostupnosti vzájemně obchodovaných produktů. Na druhé straně ovšem může odstraňovat důležité mechanismy, kterými státy drží dohled nad globální ekonomikou.

Význam obchodní spolupráce takových rozměrů nespočívá pouze v ekonomice, nýbrž má velký efekt při zachování pozitivních politických vztahů mezi oběma světovými velmocemi. Ekonomické pakty a dobré obchodní vztahy již mnohokrát v minulosti prokázaly, že jsou schopny udržení světového klidu v okamžicích, kde ostatní neválečné prostředky selhaly. Příkladem může být americko-japonská obchodní spolupráce po Druhé světové válce. Celosvětový tlak na ekonomickou prosperitu, a tudíž vytvoření globálního obchodního systému, má za následek pevné svazky mezi zeměmi a přispívá tím k zachování míru a stability. Podle knihy *Principy politické ekonomie* (1848) je pak tento vztah vyjádřen jednoduchou rovnicí „obchod=mír“.¹

Pro doložení tohoto tvrzení může sloužit citace z příspěvku na mezinárodní ekonomické konferenci.² Dle něho symbolický zlom nastal v roce 1973, kdy státy OPEC dokázaly, že suroviny představují moc, přičemž západní státy nebyly schopny proti nim použít vojenskou převahu, což by se, jak píše Nye, v 18. či 19. století nestalo. I Hans Morgenthau, guru

---

¹ Kniha Johna Stuarta Milla pojednává o důležité provázanosti globálního míru a obchodu. Vychází tak z teorie měkké moci (ekonomické) od Josepha Nye z Harvardské univerzity.

² Příspěvek na mezinárodní vědecké konferenci *Ekonomická diplomacie – úloha, význam, problémy a jejich řešení*, kterou v dubnu 2013 pod záštitou předsedy vlády ČR Petra Nečase připravila Vysoká škola mezinárodních a veřejných vztahů Praha.

školy politického realismu, konstatoval, že tato situace nemá historický precedent, neboť oddělila vojenskou a ekonomickou moc založenou na surovinách. (Krejčí, Vysoká škola mezinárodních a veřejných vztahů, 2013)

Smlouvy obdobného charakteru jsou navíc významnými kroky k budování vzájemně propojené globální společnosti, která je budoucím požadavkem pro zachování světového míru, kulturní snášenlivosti i společného úsilí při budování celosvětových projektů, které jsou nad možností jednotlivých velmocí. Pro příklad můžeme zmínit vesmírné či energetické projekty a opatření proti živelným katastrofám velkých rozměrů. Potřebu globálního vnímání projektů již prokázala mezinárodní vesmírná stanice ISS či projekt fúzního reaktoru ITER.

V následujícím textu se proto pokusím srozumitelnou formou podat věrný obraz vzájemné provázanosti evropské a americké ekonomiky, na kterých bude připravovaný obchodní pakt postaven. V další části bude práce shrnovat zaměření paktu a dostupné informace o historii jeho příprav. Práce též obsahuje zhodnocení reálnosti ekonomických prognóz zahraničních studií. V neposlední řadě se věnuje i postupu při legislativním přijímání TTIP³ v EU.

Základní vizí je podat dostupné informace o nadcházející mezinárodní smlouvě a zhodnotit její potenciální dopad.

---

³ TTIP je anglická zkratka pro Transatlantic Trade and Investment Partnership, tedy zónu volného obchodu, která by vznikla po přijetí této mezinárodní smlouvy.

1 Metodika

Cílem práce je popis obsahu TTIP a zhodnocení jejího dopadu na světovou ekonomiku. Základní tezí, ze které práce vychází, je, že TTIP bude mít kladný efekt na ekonomiky USA a EU, a to primárně v oblasti růstu HDP, zaměstnanosti a objemu mezinárodního obchodu.

Hlavními metodami práce bylo získávání zahraničních (většinou anglických) odborných prací, ekonomických analýz významných mezinárodních institutů, zveřejněných pracovních zpráv a doporučení Sekretariátu pro obchod Evropské unie, stejně jako ekonomických dat Mezinárodního měnového fondu. Z ostatních zdrojů pro posouzení postoje k TTIP a jejímu vzniku posloužily jako zdroje informací vyjádření světových politických špiček, zveřejněná v tisku či na internetových stránkách Evropské unie a americké vlády. Při popisu postupu, jakým by probíhalo přijetí do legislativy EU, byly použity odborné knihy o evropském právu a výklady Smluv primární legislativy EU.

Tyto zdroje byly svépomocí i s pomocí rodilých mluvčí přeloženy a byla z nich vytvořena základní teoretická páteř práce, která byla doplněna o vlastní komentáře k aktuálnímu světovému dění týkajícímu se zaměření práce, či vzájemně srovnávána v případě prognóz. Pro dosažení ucelenějšího a srozumitelnějšího výstupu z ekonomických podkladů bylo také vytvořeno několik doplňujících tabulek a grafů s ilustrujícími historický vývoje a srovnání jednotlivých scénářů.

V analýze studií, které predikují ekonomické a sociální dopady po schválení TTIP, byla často užita metoda jejich vzájemné komparace následované názorovým příklonem k jedné z nich. V případě často zmiňovaných rozličných scénářů fungování a rozsahu smlouvy není příklon k některé predikci možný, neboť finální podoba smlouvy, kterou stvrdí podpisem obě strany, je stále v jednání. Proto jsou alespoň zmíněny zásadnější rozdíly v predikcích jednotlivých scénářů.

V celé práci byly používány zejména vážené průměry dle počtu obyvatel, meziroční tempa růstu HDP a další drobné matematické a databázové operace, vedoucí k třídění a tvorbě databáze z hrubých dat získaných na webu (zejména Mezinárodního měnového fondu a Evropské komise).

Základní vizí práce bylo shromáždit a zanalyzovat co nejvíce podkladů na dané téma, neboť i přes významnost této mezinárodní obchodní smlouvy nejsou téměř žádné české zdroje k dispozici. Cílem je přinést ucelený a široký pohled na celé, veřejnosti poměrně neznámé, téma.

2 Proces přijetí změn primárního práva

“Rozhodnutí ER vstoupí v platnost, a tedy nabude závaznosti až poté, kdy jej schválí všechny členské státy. Formu schválení novelizace Smlouvy ponechává na vnitrostátním právu členských států.” (Tomášek, 2013, s. 40)

V rámci EU jsou přípustné dva postupy pro přijímání změn ve smlouvách. Jedná se o řádný legislativní postup a o zjednodušený legislativní postup. Zásadní rozdíl v případě zjednodušeného postupu je v absenci konventu či konference zástupců vlád členských států a může být použit pouze v případě změn vnitřních politik a fungování Unie. (Tomášek, 2013, s. 40-52)

2.1 Mezinárodní smlouvy v unijním právu

“V současné době je Unie vázána ve vztahu k třetím státům či mezinárodním organizacím řádově stovkami mezinárodních smluv v mnoha oblastech – od obchodních (ekonomických) vztahů až po právní spolupráci např. v trestních věcech.” (Tomášek, 2013, p. 42)

Unie je nadnárodní organizací s odvozenou mezinárodněprávní subjektivitou. Byla založena mezinárodní smlouvou a její orgány, které přijímají závazná rozhodnutí, což jí dává značnou autonomii. Dle primárního práva (čl. 47 SEU) je tedy způsobilá k uzavírání mezinárodních smluv, které poté náleží do jejího právního rámce. Mezinárodní smlouvy jsou právním nástrojem pro realizaci vztahů Unie a nečlenských států či mezinárodních organizací. Tyto smlouvy se nazývají “vnější” a jsou označeny jako “dohody”. (Tomášek, 2013, s. 40-52)

Pravomoc Unie k uzavírání mezinárodních smluv vychází ze Smlouvy o FEU. Konkrétně ustanovením v čl. 216, ze kterého vyplývá, že tuto pravomoc má tam, kde je k tomu výslovně zmocněna. Mimo výslovné zmocnění může dále ke smlouvě přikročit, je-li to nezbytně nutné k dosažení cílů stanovených Smlouvou o EU a smlouvou o FEU v rámci politiky Unie, nebo je-li to stanoveno právně závazným aktem Unie. Za tento akt je považován i akt sekundárního práva. (Tomášek, 2013, s. 40-52)

V čl. 216 se odráží zapracovaná judikatura Soudního dvora, která dovodila implicitní vnější pravomoc Unie pro uzavírání mezinárodních smluv, je-li to v souladu s vnitřními cíli Společenství.

Výslovně stanovená pravomoc dle FEU Unii pro přijetí mezinárodní smlouvy je rámci těchto případů:

- Společná obchodní politika
- Rozvojová spolupráce
- Hospodářská, finanční a technická spolupráce se třetími zeměmi
- Humanitární pomoc
- Přidružení se třetími státy či mezinárodními organizacemi
- Dohody, týkající se směnných kurzů eura k měnám třetích zemí
- Vztahy k nejdůležitějším mezinárodním organizacím
- Diplomatické zastoupení Unie ve členských a třetích státech
- Dohody Unie se “zeměmi ve svém sousedství”
- Společná zahraniční a bezpečnostní politika
- Spolupráce v oblasti životního prostředí

Jak můžeme z výše taxativně vyjmenovaných oblastí vidět, je zde zmíněna i společná obchodní politika a hospodářská spolupráce, kam patří i projednávaná Transatlantická zóna volného obchodu. Společná obchodní politika je také nejdůležitější součástí mezinárodních vztahů. (Tomášek, 2013, s. 45)

Pravomoci Unie v oblasti mezinárodních smluv se dále posuzují jako výlučné či sdílené. Podle toho, nakolik je zapracování legislativy řešeno na úrovni členských států, či je-li ponecháno zcela straně Unie. (Tomášek, 2013, s. 46)

2.2 Postup při sjednávání mezinárodní smlouvy

Proces začíná doporučením Komise, respektive vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku. Toho doporučení je představeno Radě, která dává zmocnění

pro zahájení jednání a vydává průvodní směrnice. Samotná jednání jsou dále vedena vyjednavatelem pověřeným Radou. Po úspěšném zakončení jednání následuje na základě hlasování kvalifikovanou většinou podpis Rady. Jako u většiny mezinárodních právních aktů Unie však samotný podpis Rady nestačí pro platnost mezinárodní smlouvy, a tudíž je nutná ratifikace všech členských států. Tento postup je užíván zejména v oblasti společné obchodní politiky, kde je potřeba sladit zájmy Unie s dílčími zájmy členských států, které jsou dohodami vázány. Ke sladění společných stanovisek zde slouží zvláštní výbor, jmenovaný Radou (tzv. "výbor článku 207"). Jako vyjednavatel přitom dále působí Komise.

Určitá zvláštnost je v rámci oblasti měnové politiky, kde do procesu vyjednávání dále vstupuje Evropská centrální banka, jako doporučující a konzultační orgán. (Syllová, 2010, s. 202)

2.3 Uzavření mezinárodní smlouvy

Uzavřením smlouvy je myšlen definitivní souhlas se smlouvou ze strany Unie. Ten může být vyřčen pouze Radou, a to ve formě rozhodnutí. Jedná se o analogii k ratifikaci ze strany parlamentů členských států, která uzavření předchází. Je předpokladem k přijetí smlouvy Unieí navenek a až po tomto oficiálním souhlasu z obou (respektive všech) zúčastněných stran nabývá mezinárodní smlouva platnosti. O tomto souhlasu je v Radě zpravidla hlasováno kvalifikovanou většinou. Jednomyslný souhlas je vyžadován pouze v těchto taxativně vyjmenovaných případech, zasahuje-li smlouva do následujících oblastí:

- Oblast společné zahraniční a bezpečnostní či daňové politiky⁴
- Oblast měnové politiky podle čl. 219 SFEU
- Dohoda o přidružení dle čl. 217 SFEU
- Dohoda podle s kandidátem na přistoupení dle čl. 212 SFEU
- Dohoda o přistoupení Unie k EÚLP⁵

---

⁴ V těchto oblastech je vždy vyžadováno jednomyslné schválení.

⁵ V tomto případě je vyžadován i souhlas členských států pro schválení přístupu jejich vnitrostátními ústavními orgány.

O obchodních smlouvách jakou je i TTIP je hlasováno kvalifikovanou většinou.

Evropský parlament má při uzavírání mezinárodních smluv jisté pravomoci taktéž. Jeho souhlas je však vyžadován pouze v případě asociačních dohod v rámci čl. 217, dohod o přistoupení k EÚLP, dále pro dohody, které vytvářejí nové společné orgány s rozhodovací pravomocí (institucionální rámec) nebo v případě smluv, které mají významný rozpočtový dopad na Unii. V ostatních případech je EP pouze konzultačním orgánem. (Syllová, 2010, s. 202-221)

Předtím, než smlouva vstoupí v platnost, může být Soudní dvůr požádán o posouzení toho, zda se připravovaná smlouva slučuje s primárním právem Unie.

2.4 Smíšené dohody

Všechny zmiňované dohody upravují oblasti spadající do pravomoci Unie, avšak některé dohody se mohou dotknout i oblastí, v nichž mají pravomoci členské státy.⁶ Ty jsou pak sjednány jako tzv. smíšené dohody, u nichž je jako smluvní strana nejen Unie, ale rovněž jednotlivé členské státy, které příslušnou dohodu také ratifikovali. (Syllová, 2010, s. 202-221)

V případě smíšených smluv může dojít ke dvěma situacím. Mezinárodní smlouva může kromě oblastí s pravomocí Unie obsahovat i ustanovení v oblastech, kde Unie nemá žádnou pravomoc, a které jsou ponechány výlučně v kompetenci členského státu. V takovém případě musí být smlouva uzavřena jako smíšená. (Syllová, 2010, s. 202-221)

V případě, že smlouva zasahuje do oblastí, kde má členský stát s Unií sdílenou pravomoc, může taková smlouva být uzavřena jako smíšená. V tomto případě to však není povinností. Z politických důvodů však členské státy často smíšené formě smluv dávají přednost. (Syllová, 2010, s. 202-221)

Kromě případů, kdy se smlouva týká oblastí, ve kterých mají pravomoci i členské státy, může být důvodem pro tuto formu i společné financování provádění dohody z rozpočtu Unie a členského státu. (Syllová, 2010, s. 202-221)

---

⁶ “Příkladem může být Evropská dohoda o přidružení České republiky, která zahrnovala i politickou spolupráci a oblasti kultury a školství“ (Syllová, 2010)

2.5 Účinky mezinárodních smluv v systému mezinárodního práva

Uzavřené smlouvy jsou dle čl. 216 odst. 2 SFEU závazné jak pro orgány Unie, tak pro členské státy.

Závaznost smluv pro orgány Unie znamená, že smlouvy je třeba respektovat také při přijímání aktů sekundárního práva. Mezinárodní smlouva tak má vyšší právní sílu než sekundární právo. Je-li přijat akt sekundárního práva, který je v rozporu s mezinárodní smlouvou závaznou pro Unii, je takový akt neplatný. (Syllová, 2010, s. 204)

Aby se jednotlivec mohl dovolávat neplatnosti takového aktu, musí mít mezinárodní smlouva přímý účinek. Přímý účinek smlouvy má v praxi dvě podmínky. Zaprvé nesmí aktu bránit povaha ani systematika smlouvy. Dále pak musí být její obsah bezpodmínečný a přesný.

2.6 Závaznost mezinárodních smluv pro členské státy

“Státy jsou povinné je provádět, přestože nemají přímou možnost ovlivňovat obsah smlouvy ani její vstup v platnost.” (Tomášek, 2013, s. 42)

Zde se jedná o značnou změnu proti stavu před Lisabonskou smlouvou, protože členské státy mají možnost mezinárodní smlouvu jen nepřímo ovlivnit v rámci hlasování v Radě. Tam je však většinou hlasováno kvalifikovanou většinou. V praxi to poté znamená, že stát může být nucen mezinárodní smlouvu plnit, i když byl zásadně proti jejímu znění a přijetí. V tomto případě není v pravomoci parlamentu členského státu se proti závaznosti mezinárodní smlouvy, přijaté Unií, nijak bránit.

“V tomto směru se tak projevuje problém demokratického deficitu v Unii, což vede k tomu, že je vyžadováno, aby byly mezinárodní smlouvy zpravidla schváleny i Evropským parlamentem, v němž jsou zastoupeni občané členských států.” (Tomášek, 2013, s. 44)

Z účasti na volbách do Evropského parlamentu však není patrné, zda může být jeho názor opravdu brán jako referenční za většinu obyvatelstva Unie.

2.7 Slučitelnost mezinárodních smluv s právem Unie

Mezinárodní smlouvy, ke kterým členský stát přistoupil před jeho vstupem do Unie, nejsou členstvím nijak ovlivněny. Tento závěr plně vychází z mezinárodní právní zásady *pacta sunt servanda*.⁷ Smlouva o FEU však státy zavazuje ke snaze o odstranění dřívějších závazků, a tím ke standardizaci unijní legislativy. V případě neslučitelnosti jsou tak členské státy povinny použít všech vhodných prostředků k jejímu odstranění. V rámci vhodných prostředků se uvádějí zejména tyto možnosti:

- Renegociace⁸ smlouvy do podoby, která je v souladu s Unijním právem
- Ukončení platnosti stávající smlouvy, tedy výpověď či jednostranné ukončení
- Odstranění rozporu interpretací smlouvy, která již v rozporu s Unijním právem není

Další možností je pak, že sama Unie uzavře s daným třetím státem obdobnou smlouvu, která odstraní rozpornou dvoustrannou úpravu. Jako příklad zde může sloužit dvoustranná dohoda mezi státy střední a východní Evropy a Spojenými Státy. Zde byla po vstupu daných států do Unie vypracována nová smlouva, která dovolila stávajícím smlouvám zůstat v platnosti. (Tomášek, 2013, s. 40-51)

---

⁷ V lat. originále, pocházející z antického Říma, význam: “smlouva musí být dodržena“

⁸ V lat. originále znamená: nové sjednání

3 Bližší pohled provázanost ekonomik EU a USA

3.1 Podíl na tvorbě světového HDP

*The United States and the European Union (EU) share a large, dynamic, and mutually beneficial economic relationship. Not only are trade and investment ties between the two partners huge in absolute terms, but the relative importance of bilateral trade and investment flows for each partner has remained high and relatively constant over time, despite the rise of China and other Asian economies.*⁹ (Ahearn, 2011, s. 2)

Evropská ekonomika (1.) a ekonomika USA (2.) jsou dlouhodobě na prvních dvou místech ve světovém srovnání výkonnosti ekonomik podle tvorby hrubého národního produktu. Níže v tabulce a grafu můžeme najít data za rok 2012. (Mezinárodní měnový fond, 2014)

Tabulka 1: Srovnání výkonnosti světových ekonomik dle HDP, data 2012

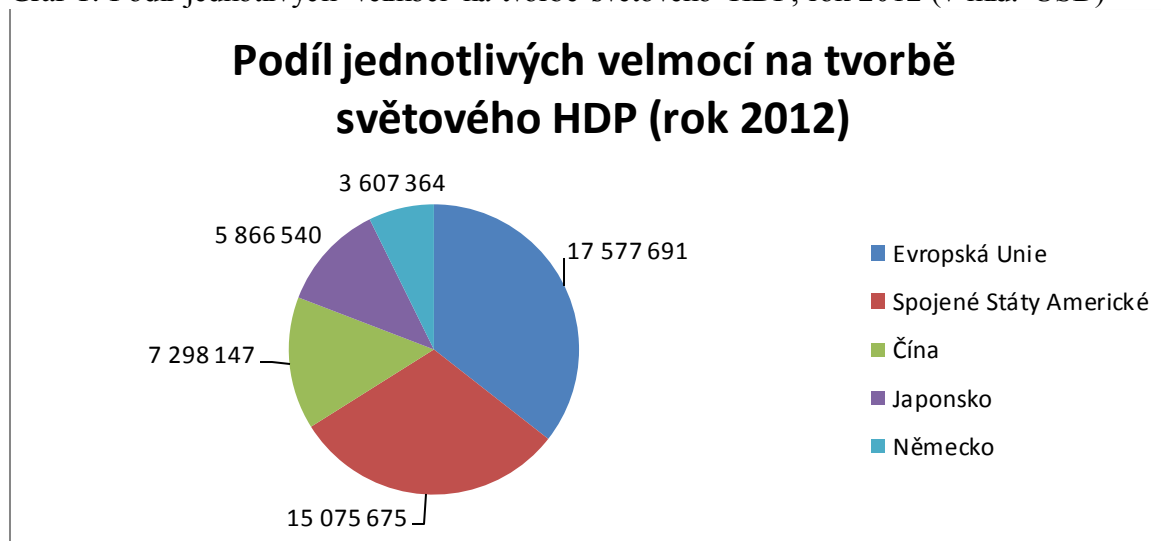
Země	HDP (USD mld.)
EU	17,577,691
USA	15,075,675
Čína	7,298,147
Japonsko	5,866,540
Německo	3,607,364

Zdroj: Mezinárodní měnový fond, 2014

---

⁹ Citace pochází ze studie Raymonda J. Ahearna pro 112. kongres mezi USA a EU, který má řešit zásadní otázky mezinárodní spolupráce v oblastech ekonomiky a kontrolovat naplňování společných cílů. Základním tématem 112. kongresu (2011) byla TTIP díky tlaku Washingtonu i Bruselu na posílení transatlantického obchodu.

Graf 1: Podíl jednotlivých velmocí na tvorbě světového HDP, rok 2012 (v mld. USD)

Zdroj: Mezinárodní měnový fond, 2014

Světový objem ekonomiky roku 2012 byl 69 659 626 USD (Mezinárodní měnový fond, 2014). Na EU tudíž vychází 25,23 % a USA se podílejí tvorbou 21,64 % světového HDP. Dohromady tvoří téměř polovinu světového produktu. Tento údaj dále vypovídá o značné rozvinutosti obou ekonomik, vezmeme-li v úvahu zastoupený počet obyvatel oproti zbytku světa. Na třetím místě je stále rychle rostoucí Čína a na místě čtvrtém Japonsko.¹⁰ (Mezinárodní měnový fond, 2014)

3.2 Vývoj tempa růstu HDP

V tabulce 2¹¹ můžeme vidět srovnání vývoje tempa růstu HDP. Obě ekonomiky v tomto ohledu vykazují zdravý růst do roku 2007, vezmeme-li v úvahu jejich silnou rozvinutost. Oslabující trend růstu HDP mezi roky 2007-2016 je celosvětový a v drtivé většině

¹⁰ Za své umístění u mne Země vycházejícího slunce sklízí velké uznání. Úspěch všech výše umístěných ekonomik je opřen o mnohem větší počet obyvatel, rozsáhlejší území, více nerostného bohatství či zdroje z koloniální historie. Japonsko utrpělo navíc těžké ztráty na výrobě, infrastrukturu i lidském kapitálu v Druhé světové válce a veškerý ekonomický potenciál musel být po skončení bojů, ve kterých téměř celé Tokio lehl o popelem, znovu budován.

¹¹ Zdrojem je pracovní zpráva pro Evropskou komisi z roku 2013, která vznikla jako podklady pro pokračující jednání o TTIP. Uvedena v použitých zdrojích.

souvisí se světovou ekonomickou krizí. V tomto ohledu byla Asie mnohem méně poškozena než západní ekonomiky. Mezi lety 2017-2027 je očekáváno oživení.¹² I tento fakt mluví, naplní-li se optimistické analýzy, pro vznik TTIP. V tom případě by se jednalo o oživení tempa růstu HDP až o 0,5 % v rámci EU. (Commission, 2013, s. 41)

Tabulka 2: Analýza vývoje HDP vybraných oblastí, roky 2001-2027

Oblast	2001-2007	2007-2016	2017-2027
EU	2,28	0,70	1,17
USA	3,30	1,74	1,90
Ostatní OECD ¹³	2,54	1,84	2,02
Východní Evropa	6,55	2,03	3,20
Střední Východ	4,98	3,55	3,93
Čína	11,21	9,06	8,24
Indie	7,91	9,53	6,19
ASEAN ¹⁴	5,70	5,01	5,19
MERCOSUR ¹⁵	4,28	3,86	3,97
Nízkopříjmové oblasti	5,94	5,43	5,56
Zbytek světa	6,12	3,81	4,41

Zdroj: Commission, 2013, s. 41

3.3 Vzájemné obchodní vztahy

Dle hodnot v tabulce č. 3 a grafu č. 2 jsou EU a USA jsou si vzájemně nejvýznamnějšími světovými obchodními partnery. Obchod ekonomických statků s členskými státy EU (27) se v roce 2010 na celkové obchodní bilanci USA podílel 17,5 %. (Ahearn, 2011, s. 472) V těsném závěsu za EU se nacházela Kanada s 16,5 % EU, která je také největším importérem služeb z USA. V roce 2010 byl jen celkový objem importu služeb roven

¹² Růst HDP je očekáván zejména díky stabilnějšímu a snazšímu mezinárodnímu obchodu.

¹³ Mezivládní organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj

¹⁴ Společenství jihovýchodních asijských národů

¹⁵ Obchodní společenství Jihoamerických národů

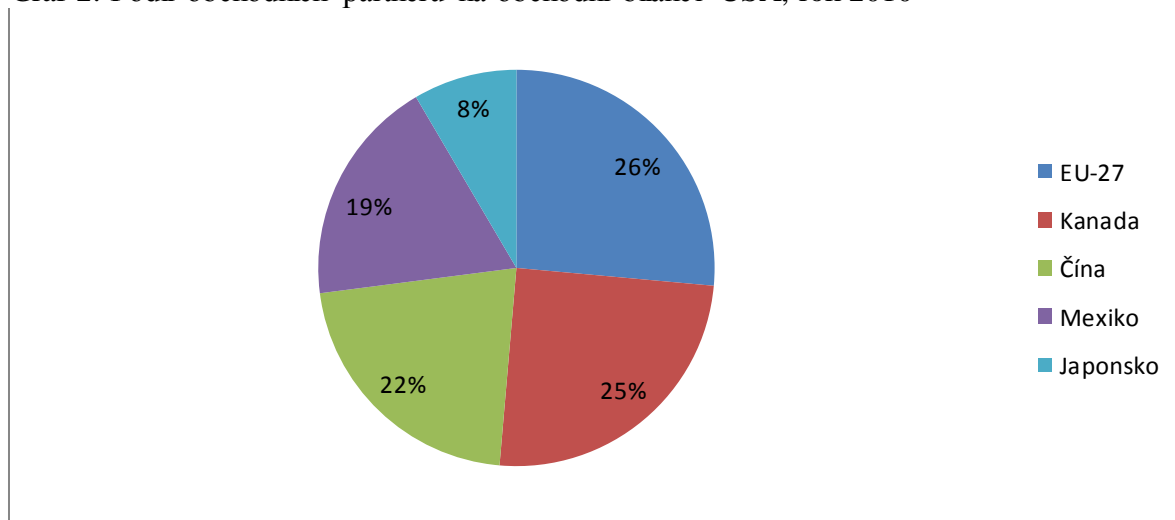
170,2 mld. USD (Ahearn, 2011, s. 473), což odpovídalo 31,0 % celkového amerického exportu služeb. (Ahearn, 2011, s. 472)

Tabulka 3: Obchodní bilance USA za zboží s pěti největšími partnery za rok 2010 (mld. \$)

Partner	USA Export	USA Import	Obchodní obrat	% USA obchodu
EU-27	239,6	319,2	558,8	17,5
Kanada	249,1	277,6	526,7	16,5
Čína	91,9	364,9	456,8	14,3
Mexiko	163,5	229,9	393,4	12,3
Japonsko	60,5	120,5	181,0	5,6
Svět	1 278,3	1 913,2	3 191,5	100

Zdroj: U. S. Ministerstvo obchodu, www.bea.gov

Graf 2: Podíl obchodních partnerů na obchodní bilanci USA, rok 2010

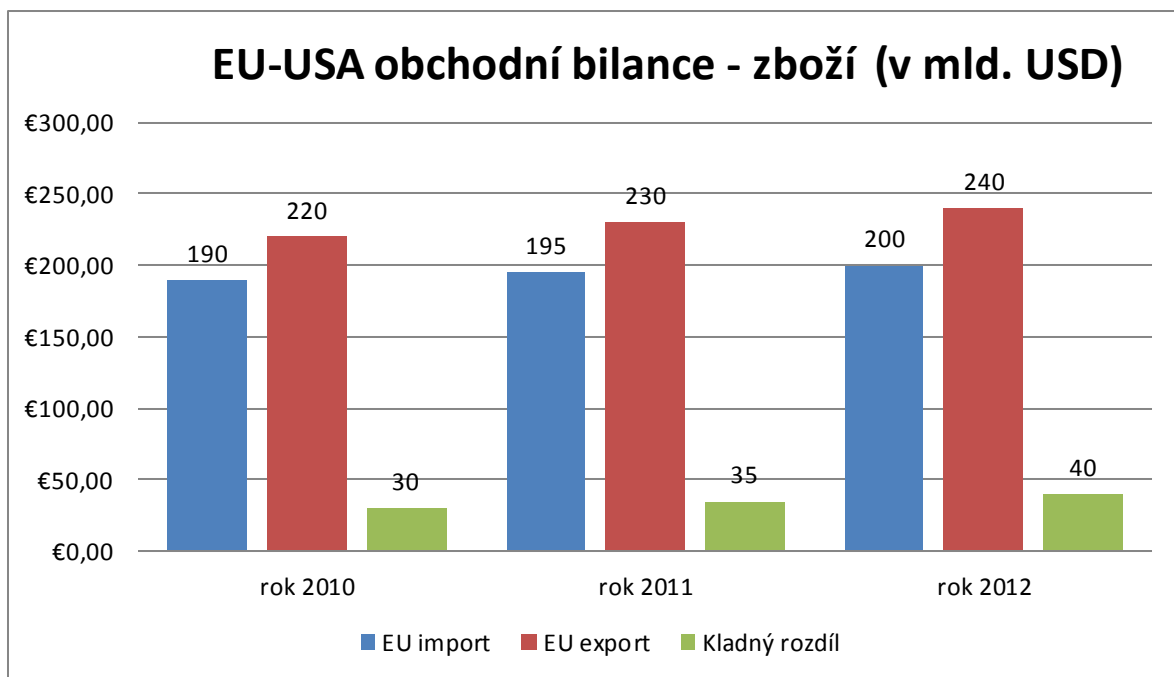

Zdroj: Bertelsmann fondation, 2013, s.31

Na grafech 3 a 4 níže je zobrazeno srovnání vývoje vzájemného importu a exportu za roky 2010 až 2012. Graf č. 3 obsahuje srovnání toků zboží a graf č. 4 znázorňuje data za služby. Data byla poskytnuta Evropskou komisí. (Commission: Countries and regions, 2013, s. 22)

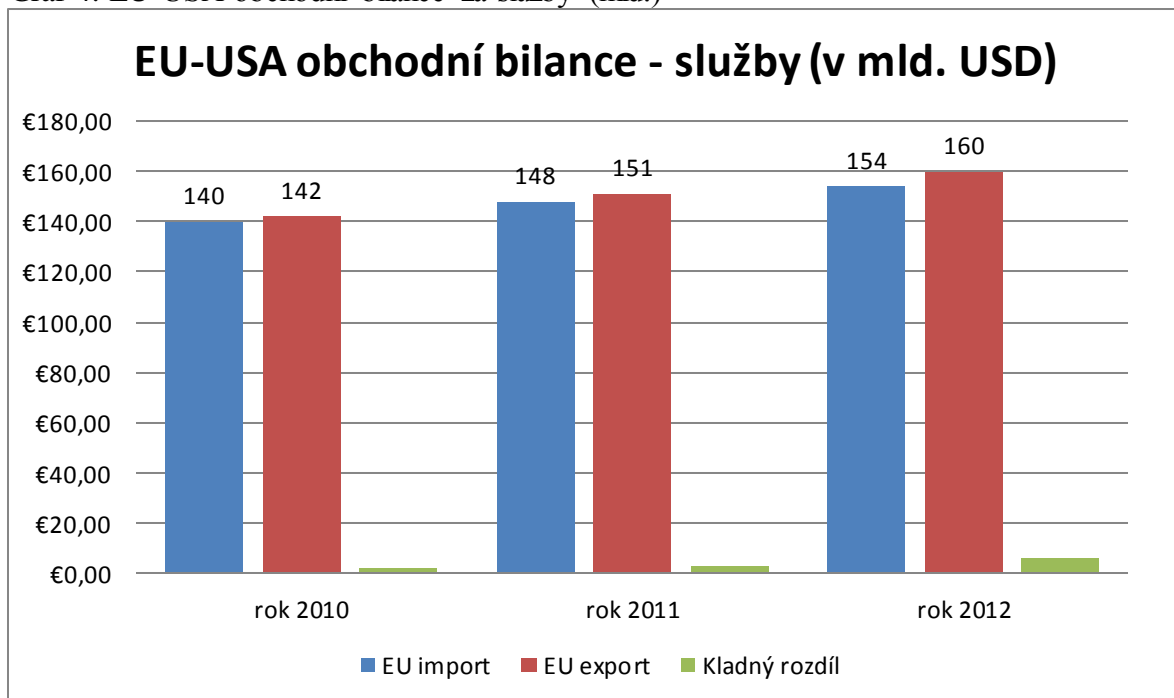

Graf 3: EU-USA vzájemná obchodní bilance za zboží (mld.)

Zdroj: Evropská komise: Generální direktorát pro obchod, 2013

Graf 4: EU-USA obchodní bilance za služby (mld.)

Zdroj: Evropská komise: Generální direktorát pro obchod, 2013

Důležitost a míru provázanosti obou ekonomik dále zvyšuje celkový objem vzájemných přímých investic. V roce 2009 byly evropské investice do americké ekonomiky oscilující okolo hranice astronomických 1,5 bilionu USD (Ahearn, 2011, s. 15), tj. 63 % celkových přímých příchozích zahraničních investic USA. V případě amerických investic v EU to bylo 1,7 bilionu USD. (Ahearn, 2011, s. 16), tj. okolo 50 % přímých příchozích zahraničních investic EU.

V grafu č. 5 je znázorněn vývoj euro-amerického exportu v porovnání s jinými ekonomickými velmocemi. Jak vyplývá z dat pracovní zprávy Evropské komise pro Radu, celkový export se v roce 2011 pohyboval okolo 249,1 mld. € (Commision, 2013, s. 37) a téměř dvakrát přesahoval evropský export do Číny. Ačkoli ho silně ovlivnila ekonomická krize v roce 2009, je jeho vývoj dynamicky rostoucí, bez výrazných propadů. (Commision, 2013)

Graf 5: Vývoj exportu zboží USA (mld. €)

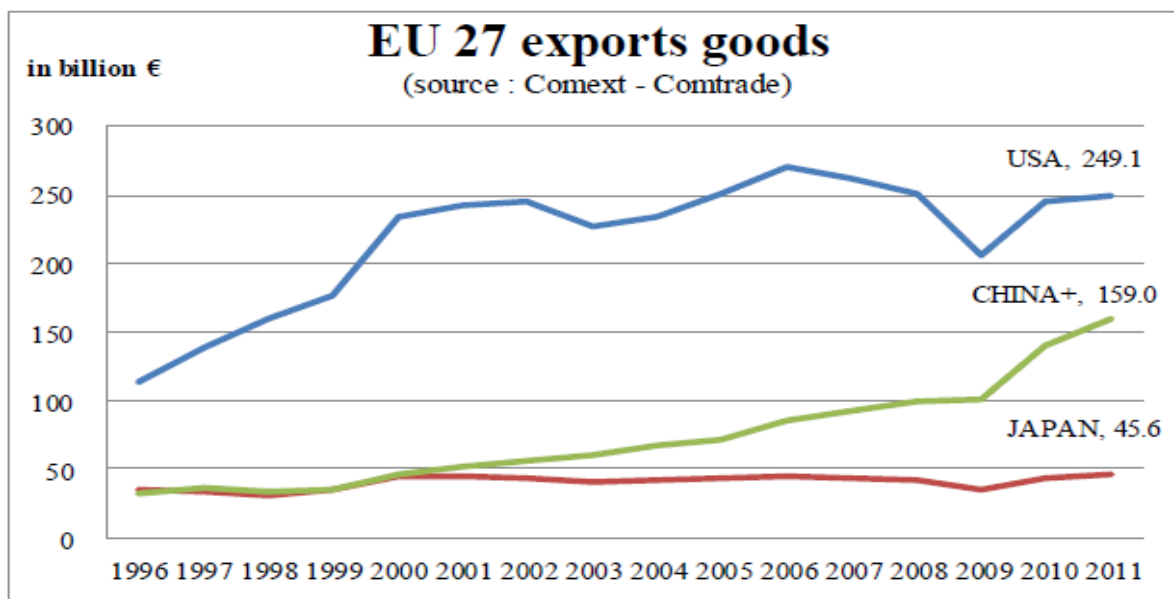
Chart 2 United States (goods exports, billion euro)

Source: Comext, Comtrade

Zdroj dat pro graf č. 5 a č 6: Bertelsmann fondation, 2013

Graf 6: Vývoj exportu zboží EU (mld. €)

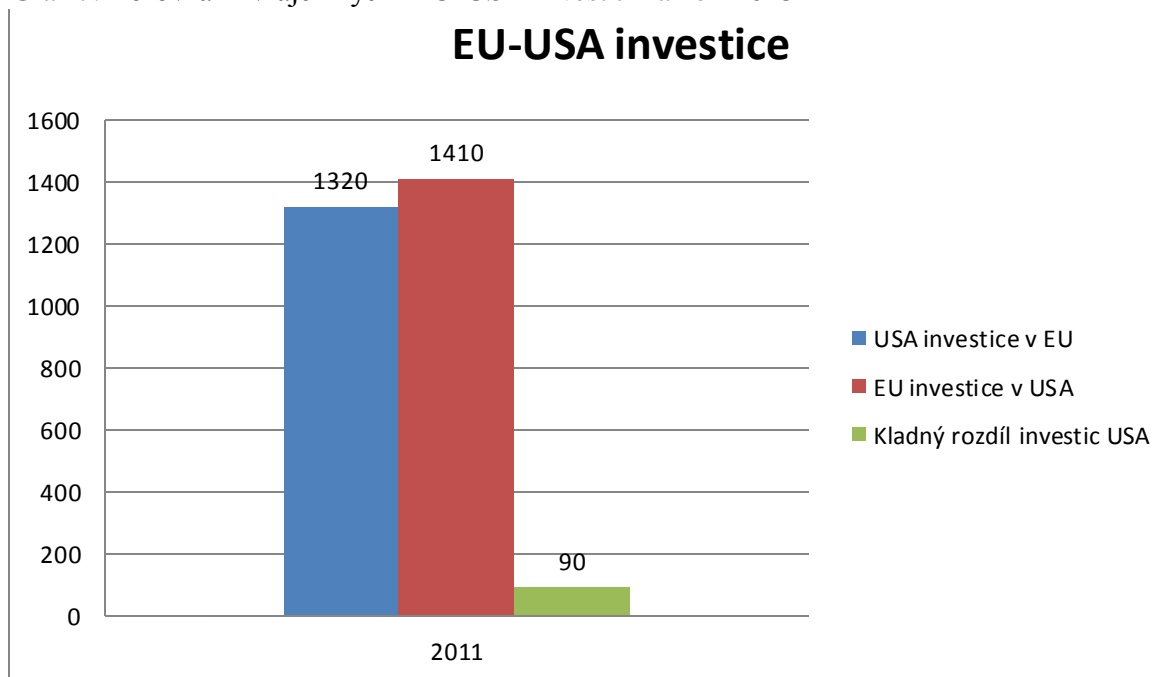

Source: Comext, Comtrade

V grafu č. 6 je představeno stejné srovnání ze strany USA. Zde za rok 2011 americký export do zemí Eurozóny dosáhl 193,3 mld. €. (Bertelsmann fondation, 2013, s. 14) I zde se jedná o dvojnásobek exportu do Číny. Vývoj exportu od roku 1996 více méně kopíruje evropský export, má jen tendenci k dynamičtějším výkyvům, pokud jde o procentuální vyjádření.

Celkové americké investice v EU odpovídají trojnásobku investic na asijských trzích. Evropské investice ve Spojených státech dokonce osmkrát převyšují součet investic do Indie a Číny. (Commission: Countries and regions, 2013, s. 12) V grafu č. 7 níže můžeme vidět srovnání vzájemných investic za rok 2011. Jako výchozí byla zvolena data Evropské komise.

Graf 7: Porovnání vzájemných EU-USA investic za rok 2013

Zdroj: Commission: Countries and regions, 2013

Celkový počet zaměstnanců amerických ekonomických rezidentů v EU a evropských subjektů ve Spojených státech v roce 2010 odpovídal čtyřem milionům pracovních míst na obou stranách. (Ahearn, 2011, s. 42) Tedy osm milionů pracovních příležitostí celkem. Největšími vzájemnými zaměstnavateli jsou německá společnost Siemens s 60 000 za-

měšťnanci na území Spojených států, na druhé straně americká firma General Electric s počtem 70 000 zaměstnanců v EU. (Ahearn, 2011, s. 42)

O aktivitě a síle vzájemného transatlantického svazku svědčí především celková vzájemná obchodní bilance, jejíž detaily k roku 2010 můžeme vidět níže v tabulce č. 4. V tomto roce byl objem celkových vzájemných ekonomických toků \$1 537,4 mld. (Commission: Countries and regions, 2013, s. 30) Tato částka odpovídá průměrnému dennímu toku \$4,2 mld. Pro představu rozměru této obchodní spolupráce můžeme zmínit, že desetidenní obchodní toky mezi těmito dvěma velmocemi zhruba odpovídají českému státnímu rozpočtu.¹⁶

Tabulka 4 Účetní bilance USA vůči EU, 2010 (v mld. USD)

Položka	Hodnota
Export zboží a služeb	412,8
Import zboží a služeb	666,2
Příjmy z domácích aktiv	247,8
Přijaté platby z EU aktiv	205,5
Celkové ekonomické toky	1 537,4
Průměrné denní ekonomické toky	4,2

Zdroj: Commission: Countries and regions, 2013

Společná populace lehce přes 818 milionů obyvatel (12% světové populace), oproti tvorbě téměř 50 % světového HDP svědčí i o vysoké efektivitě a vyspělosti obou ekonomik. (Commission: Countries and regions, 2013)

---

¹⁶ uvažovaný rozpočet 800 mld. Kč

4 Obsah TTIP a historie vzniku

4.1 Historie vzniku TTIP

První kroky, vedoucí k započetí připravované spolupráce, byly zahájeny v roce 2011. Ideál bezbariérové obchodní spolupráce má ovšem kořeny o mnoho dříve. První podněty k řešení této myšlenky přišly jak ze strany vlád, obchodních subjektů, tak z akademické sféry. (Evropská komise: Generální direktorát pro obchod, 2013)

V roce 2007 byla založena Transatlantická ekonomická rada,¹⁷ za účelem ochrany a stimulace transatlantické ekonomické spolupráce. Až do současnosti se jedná o jediné vysoce postavené fórum, kde lze diskutovat a koordinovat Evropsko-americké ekonomické vztahy. TEC je zaměřeno na široké spektrum témat, a to nejen ryze ekonomických. Poskytuje příležitost k politické diskuzi nad danými otázkami globální ekonomiky. Konkrétně se fórum dělí na oblasti legislativní, spotřebitelské a obchodní. Na pravidelných setkáních jsou rozebírána i společenská témata. Účastníky TEC jsou členové Evropské komise společně s členy kabinetu vlády USA. (Evropská komise: Generální direktorát pro obchod, 2013)

Dne 28. listopadu 2011 se konal společný EU-US summit, kterého se zúčastnily špičky Transatlantické ekonomické rady a byla ustanovena pracovní skupina jménem “High Level Working Group”.¹⁸ Cílem skupiny bylo připravit návrh strategií a prostředků, vedoucích k růstu objemu EU-US obchodu, společnému ekonomickému růstu a podpoře zvyšování nabídky pracovních pozic. Skupina byla také vyzvána k těsné spolupráci se širokou veřejností a investory. 13. února roku 2013 skupina podala závěrečnou interní zprávu představitelům TEC. Dospěla k názoru, že nejeefektivnějším řešením je bilaterální smlouva, která by snížila bariéry obchodu mezi oběma velmocemi, sjednotila pravidla a normy vzájemného obchodu a investování a podpořila ekonomický růst obou velmocí. Tomuto oficiálnímu

---

¹⁷ Zkráceně TEC, je vzájemným ekonomickým kongresem, kterého se účastní americké a evropské odborné a politické špičky. Jeho hlavním cílem je rozvoj vzájemné ekonomické spolupráce.

¹⁸ Zkráceně HLWG – Vysoce postavená pracovní skupina, vedená eurokomisařem pro obchod Karlem de Guchtem a americkým ministrem obchodu Ronem Kirkem.

doporučení se dostalo podpory ze strany amerického prezidenta Baracka Obamy, zástupců EU, prezidenta Evropské komise Josého Manuela Barroso a prezidenta Evropské rady Hermana Van Rompuye.¹⁹ Na základě této zprávy započala jednání, vedoucí ke vzniku Transatlantické dohody o volném obchodu a investování (TTIP). (Evropská komise: Generální direktorát pro obchod, 2013)

4.2 Motiv přípravy TTIP

Over the next ten to 15 years, 90% of world demand will be generated outside Europe. That is why it is a key priority for the EU to tap into this growth potential by opening up market opportunities for European businesses abroad. One way of ensuring this is through negotiating agreements with our key partners. (Commission, Agreements, 2014, s. 4)

Podle zprávy, uveřejněné generálním direktorátem Evropské Komise v lednu 2014, bude při pokračování současného vývoje během patnácti let až 90 % světové poptávky generováno mimo evropské území. Tento trend je velmi alarmující. Podle vyjádření generálního direktorátu je proto klíčový růst ekonomického potenciálu otevřením se zaoceánským obchodním partnerům. Odhadovaným ekonomickým přínosem kompletně volné obchodní zóny by měl pro EU být růst HDP až o 275 mld. €, tedy nárůst o 2,2 % oproti roku 2013. Tento růst HDP odpovídá vstupu zemí jako Rakousko či Dánsko do ekonomiky EU. Odhadovaný přínos trhu pracovních příležitostí se odhaduje na 2,2 mil. nových pracovních míst. Tedy růst o 1 % celkového počtu pracovních míst v EU.²⁰ (Evropská komise: Generální direktorát pro obchod, 2013)

Velmi názorně podává efekt růstu ekonomického bohatství americká studie TTIP and Fifty States. Každá rodina v EU by díky TTIP získala 595 €, (Bertelsmann Foundation, 2013, p. 18) tedy přibližně 13 860 Kč. Na americké straně by se jednalo téměř o 715 € tedy 16 445 Kč. Přepočtení bylo stanoveno dle kurzu k 7. 6. 2014. (Bertelsmann Foundation, 2013)

---

¹⁹ Jednání dále pokračují za nástupců politiků na těchto postech. Tedy předsedy Evropské komise Jean-Claude Junckera a předsedy Evropské rady Laimdota Straujuma, premiéra Litvy

²⁰ Tato prognóza byla uveřejněna na stránkách Evropské komise v roce 2014

4.3 Obsah smlouvy

Transatlantická dohoda o volném obchodu a investicích je primárně zaměřena na osvobození obchodních toků mezi členskými státy EU a USA, a to jak veškerých vývozních a dovozních celních povinností, tak ostatních netarifních bariér. Dalšími cíli by mělo být otevření nových trhů pro zboží a služby a snížení kvantifikativních limitů obchodu a zvýšení rychlosti obchodů. Zvýšení rychlosti obchodů by měl být následek standardizace vzájemných technických a bezpečnostních norem. Sjednocení pravidel v oblastech jako zejména duševní vlastnictví či veřejná obchodní soutěž by mělo vést ke stabilitě a předvídatelnosti vzájemného obchodního prostředí. Celkově by připravovaná spolupráce měla vést k rozvoji a stabilitě globálního trhu. V rámci vyjednávání o TTIP je uvažováno několik rozličných scénářů. Jednotlivé scénáře jsou popsány pod tímto odstavcem. Pro celý text o konkrétních scénářích bylo čerpáno ze zprávy komise, citované na konci tohoto odstavce. (Commision, 2013, s. 9-37)

4.3.1 Základní scénář (beze změny)

V případě tohoto scénáře by dosavadní tarifní i netarifní bariéry zůstaly beze změny a smlouva by tak vedla jen k určité minoritní standardizaci mezinárodních obchodních podmínek. Jedná se tedy o nejméně ambiciózní scénář s nejmenšími dopady na ekonomiku. Tento scénář by také znamenal pokračování obchodní spolupráce v jednotlivých dílčích oblastech, která již byla realizována²¹.

---

²¹ Jedná se o dohody zahrnující MRA (1999) nebo Veterinární dohodu (1998).

4.3.2 Individuální scénáře

Jedná se o varianty obchodních smluv, které by nepůsobily plošně na všechny sektory a bariéry, ale například jen na cla, či jen na otevřenost sektoru služeb. Tyto scénáře byly převážně navrženy zástupci korporátní sféry, které se dotyčné bariéry dotýkají nejvíce.

4.3.3 Tarifní scénář²²

V případě tarifního scénáře by smlouva vedla k odstranění vzájemných celních bariér. Co se predikovaných dopadů týče, jedná se ve většině výstupů o konzervativnější scénář, v porovnání s úplnou liberalizací. Průměrná celní zátěž vzájemného obchodu odpovídá 3,5 %. Tyto náklady by tedy byly vlivem obchodní smlouvy zcela odstraněny, ovšem ostatní netarifní by zůstaly nezměněny. Protože ale není reálné dosažení stoprocentního odstranění cla v takovém rozsahu, konzervativní scénář počítá s 98 % absencí cla. Tento scénář již počítá s vyšším růstem zainteresovaných ekonomik a významným růstem pracovních pozic. Na druhé straně se vládní sektor vzdává části kontroly nad mezinárodním obchodem v podobě celní regulace. Tato varianta byla navržena zástupci zemědělství a výrobních podniků, které jsou cly nejvíce ovlivněny.

4.3.4 Scénář zaměřený na otevření trhu služeb

Jedná se o méně pravděpodobný scénář navržený zástupci společností v sektoru služeb. Ačkoli je většina trhů v oblasti služeb mezi EU a USA již plně otevřena, v některých oblastech přetrvávají bariéry pro vstup na trh. Příkladem mohou být americká letecká a lodní přeprava. Tyto sektory jsou v USA velmi významné a je nepravděpodobné, že by USA na

---

²² V současné době (rok 2015) tento scénář TTIP považován za nejpravděpodobnější

takový scénář přistoupily. Tato varianta by měla eliminovat 10 % veškerých bariér v sektoru služeb.

4.3.5 Scénář liberalizace vládních zakázek

Na rozdíl od poměrně otevřeného systému vládních zakázek v EU má USA přísně domácí orientovaný systém. Proto by tato varianta vedla k vzájemnému otevření vládních zakázek mezi EU a USA. Tento scénář byl navržen na mezinárodním fóru o bilaterálních vládních zakázkách, které bylo za účelem podobných návrhů uskutečněno.

4.3.6 Scénář úplné liberalizace²³

V tomto scénáři by EU a USA přistoupili k vytvoření bezvýhradní zóny volného obchodu, která by zahrnovala všechny sektory. Vedla by k odstranění všech obchodních bariér, které mohou být dohodou ovlivněny. Klíčem tohoto scénáře je silné potlačení většiny tržních regulačních mechanismů. V takovémto scénáři jsou zvažovány dvě varianty TTIP, tedy konzervativní a ambiciózní scénář.

4.3.7 Konzervativní scénář

Při tomto scénáři by jednání o TTIP probíhala de facto na jedné úrovni s obdobnými smlouvami menšího rozsahu, jako například s Jižní Koreou. Charakter by proto odpovídal běžné formě obchodních smluv s ostatními partnery. Tento scénář také počítá s odstraněním 98 % celních bariér a s poklesem obchodních nákladů vlivem netarifních

---

²³ Úplná liberalizace nejambicióznějším scénářem jak do náročnosti jednání, tak do míry ovlivnění obou ekonomik

bariér o 10 %, přičemž redukce bariér na trhu služeb by byla 10 % a v případě státních zakázek o 25 %.

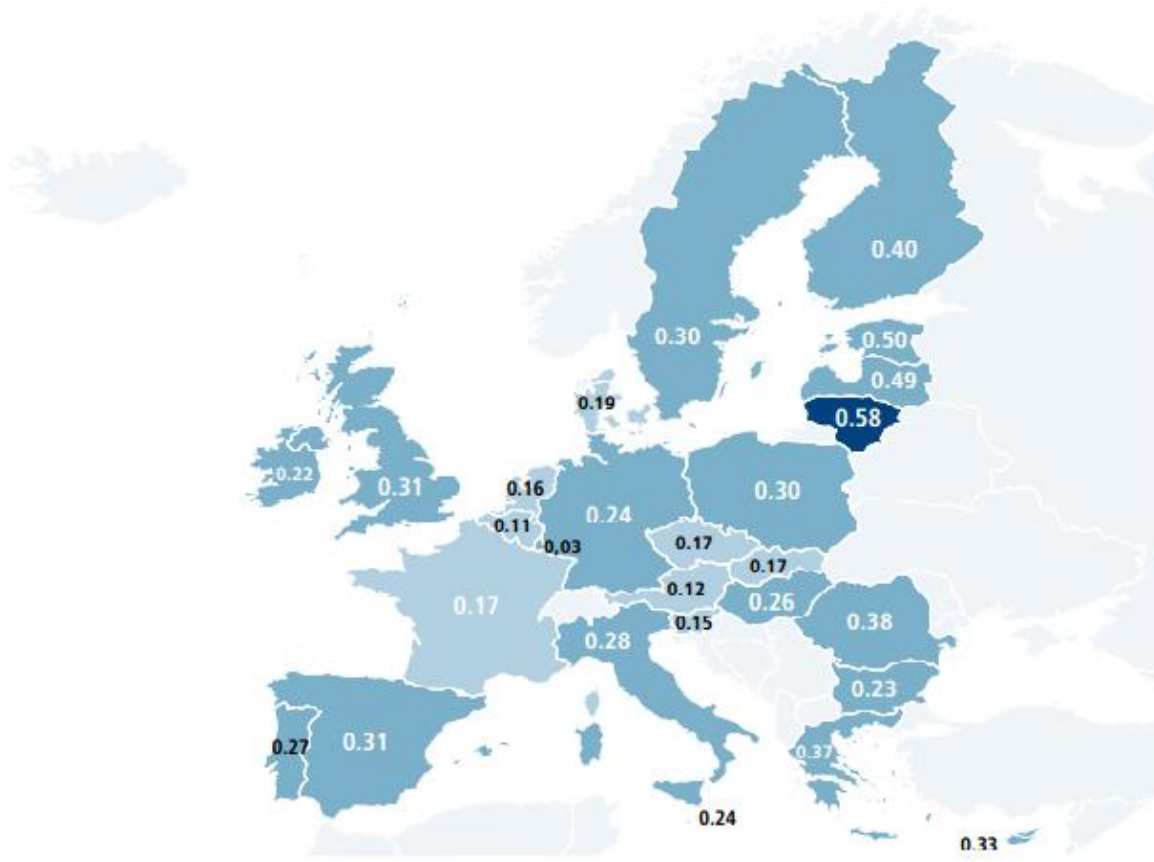
4.3.8 Ambiciózní scénář

Zde by se přístup k TTIP od ostatních obchodních smluv zásadně lišil. Základem by bylo odstranění celních bariér v plné výši 100 % a pokles obchodních nákladů o 25 % díky eliminaci ostatních bariér. Bariéry na trhu služeb by poklesly o 25 % a bariéry vládním zakázkám o 50%. Pokles nákladů by se ovšem různě projevil v různých odvětvích a státech. (Commision, 2013, s. 37)

Zásadní roli ve významu TTIP hraje velikost vstupujících ekonomik. Freetradové smlouvy menšího rozsahu jsou ve světě poměrně časté. USA například v současné době jednájí o Trans-pacifickém partnerství (TPP), které by se podobným způsobem mělo zaměřovat na rozvoj obchodu s asijskými státy. K roku 2014 Světová obchodní organizace registruje 256 mezinárodních obchodních smluv. Seznam je volně k nahlédnutí na stránkách Světové obchodní organizace. (Mezinárodní měnový fond, 2014)

5 Dopad TTIP na výši reálného HDP na obyvatele členských států EU

Obrázek 1: Vývoj HDP EU na obyvatele po přijetí TTIP, tarifní scénář

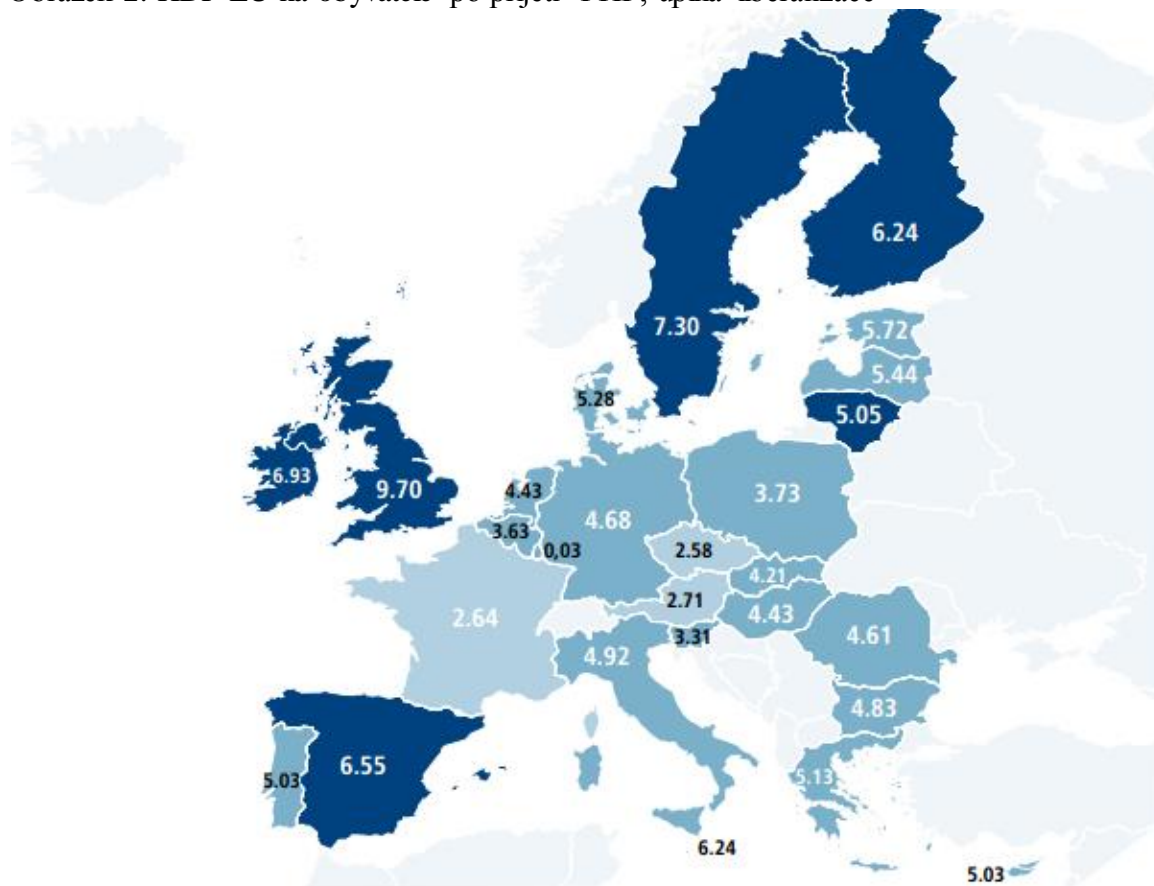

Zdroj: Bertelsmann fondation, 2013, s. 23

Obrázek 1 představuje vývoj evropského HDP po přijetí tarifního scénáře²⁴ TTIP. Růst HDP by měl být rovnoměrně rozdělen do celé EU. Nejzásadněji by měla růst odvětví ekonomiky jako letecká a lodní přeprava, automobilový průmysl či chemický průmysl.

²⁴ Tarifní scénář je konzervativní, je do něj započten pouze dopad odstranění vzájemných celních povinností.

Obrázek 2: HDP EU na obyvatele po přijetí TTIP, úplná liberalizace

Zdroj: Bertelsmann fondation, 2013, s. 22

Obrázek č. 2 zachycuje obdobnou situaci při scénáři úplné liberalizace.²⁵ Tento ambiciózní scénář počítá s velkými rozdíly v ekonomickém růstu mezi jednotlivými zeměmi, a to v závislosti na oborovém zaměření ekonomiky, importně-exportní bilanci s USA a budoucím ekonomickým výhledem. Evropský průměr je predikován 4,95 % s možnou odchylkou 1,58 % (Bertelsmann fondation, 2013, s. 22). Nejvyšší růst by měl být zaznamenán ve Velké Británii, Irsku, Španělsku a Německu, zejména díky strojírenskému zaměření ekonomiky a proexportní politice. Ve Španělsku a Irsku je efekt dále znásoben kladným dopadem na trh práce. Nižší efekt je predikován pro Francii a Lucembursko. Obě země jsou více zaměřeny na obchod s evropskými partnery. Nicméně z dlouhodobého hlediska, díky vzájemnému propojení evropské ekonomiky a subdodavatelství, je kladný efekt očekáván i v těchto zemích. Tento scénář také dává více vyniknout zásadnějšímu dopadu

²⁵ Scénář úplné liberalizace je shodný s ambiciózním scénářem. Rozdíl je pouze v názvu, v některých studiích

na západ Evropy, díky lepší poloze a silnějším obchodním vazbám na USA. (Bertelsmann foundation, 2013)

Komentář Evropské komise s názvem “Zpráva o posouzení dopadů o budoucnosti obchodních vztahů mezi EU a USA” z roku 2013 ani v jednom ze zveřejněných scénářů nepředpokládá tak významný dopad jako výše uvedená studie. Její dva scénáře, které počítají s velmi komplexní soustavou ukazatelů, směřují k celkovému růstu HDP, ovšem “pouze” v rozmezí mezi 0,27 % v případě konzervativní prognózy a 0,48 % při splnění optimistického scénáře. Rozdíl je tedy celé procento až dvě. V číslech ekonomiky evropských rozměrů se jedná o stovky miliard €. Rozptyl jednotlivých studií, s přihlédnutím k tomu, že všechny pocházejí z odborných zdrojů, jasně ukazuje, že přesný ekonomický výstup předem jde jen velmi nezávazně predikovat, a proto výsledky zavdávají příčinu k dlouhým akademickým debatám nad správností přijetí TTIP. Je ovšem třeba poukázat na fakt, že všechny zde zmíněné ekonomické studie se shodují na celkovém růstu evropské i americké ekonomiky. (Commision, 2013, s. 22-28)

5.1 Dopad TTIP na vzájemný export

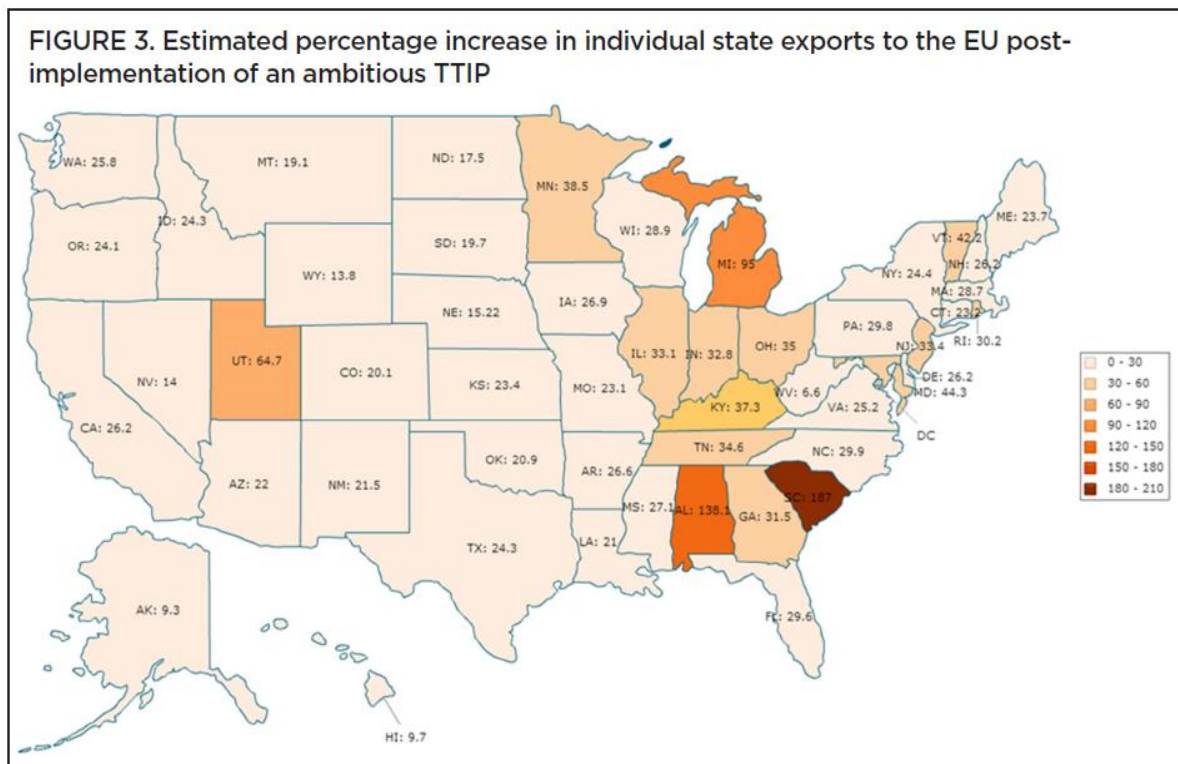
Na obrázku č. 3 je zaznamenána procentuální mapa očekávaného zvýšení exportu u jednotlivých členských států USA podle ambiciózního scénáře úplné liberalizace. Dle výzkumu organizace The Trade Partnership Worldwide, LLC,²⁶ uveřejněném ve studii pro EU by k nejzásadnějšímu zvýšení exportu USA mělo dojít ve východní, průmyslové části Spojených států. Vzhledem ke strojnímu a potravinářskému zaměření této části USA je očekáván největší vliv na import EU v oblasti průmyslového zboží a potravin. Tuto prognózu také podtrhují dále zmiňované studie. (Bertelsmann foundation, 2013, s. 16)

Z dat tabulky č. 7, o srovnání celní zátěže vzájemného importu vyplývá, že průměrná celní zátěž na straně EU odpovídala 2,9 %.

---

²⁶ Mezinárodní analytická a konzultantská společnost, zabývající se makroekonomickým výzkumem a tvorbou prognóz

Obrázek 3 Predikce zvýšení exportu jednotlivých států USA v důsledku ambiciózního scénáře

Zdroj: Bertelsmann fondation, 2013, s. 40, TTIP and Fifty states

I podle dynamického scénáře pracovní zprávy Evropské komise by měl růst celkový export zboží a služeb o 28,03 % na straně EU a až o 36,57 % v případě USA. (Commision, 2013, s. 41) Konzervativní scénář úplné liberalizace pak předpokládá 16,16 % na straně EU a 23,20 % USA. (Commision, 2013, s. 43) K největšímu rozmachu by mělo dojít v automobilovém a chemickém průmyslu či v pojišťovnictví. Důvodem vyššího působení na některá odvětví je mimo jiné agregovaný efekt, vznikající růstem odvětví, na které dané odvětví procesně navazuje, či s nimi spolupracuje. Je-li tedy předpokládán významný růst lodní dopravy a námi sledované odvětví automobilového průmyslu využívá primárně lodní dopravu, bude výsledný růstový efekt u automobilového průmyslu o to vyšší. Jedná se o podobný jev, jakým je agregační efekt na peněžním trhu. Ačkoli je výsledný efekt velmi skokový a krátkodobý, očekává se, že povede k restrukturalizaci rostoucích odvětví, a tím bude mít pozitivní ekonomický dopad i v dlouhodobém horizontu. Vzhledem k pozitivnímu očekávání růstu odvětví je předpokládán i růst poptávky po investičních nástrojích

v obou ekonomikách. Zvýšená poptávka po akciích a dluhopisech společností by měla růstová odvětví dále posilovat. (Commision, 2013)

6 Možné vedlejší důsledky TTIP pro světovou ekonomiku

“We don’t want to be lost in the dust as the Europeans forge ahead with the U. S. talks”

(Herman Van Rompuy, Prezident Evropské rady, proslov z roku 2013)

Na Transatlantickou dohodu o volném obchodu, stejně jako na každý významný ekonomický, vojenský či politický krok, můžeme pohlížet z různých úhlů pohledu. Očekávané pozitivní dopady na ekonomiku EU, stejně jako USA jsou díky četným analýzám a předpovědím velmi dobře známy. Některé státy a obecně ekonomické subjekty ovšem, dle vlastních ekonomických prognóz, mohou na těsnou ekonomickou spolupráci dvou nejsilnějších světových ekonomik doplatit. Dle dostupných zdrojů vidí chystanou smlouvu ze svého pohledu negativně například zástupci Turecka či Kanady. (Potential U.S.-EU free-trade union ‘puts the squeeze’ on Canada, 2013)

6.1 Negativní dopad na Turecko

Kemal Kirişçi, autor studie, vydané pro Brookingský institut²⁷ a Tureckou průmyslovou a obchodní asociaci (TÜSİAD) například zastává názor, že TTIP by turecké ekonomice způsobila roční ztrátu bezmála 20 mld. USD. Dle Kirişçiho studie by země byla nucena otevřít svůj trh pro americké exportéry. To by zásadně ovlivnilo rovnováhu na straně domácí nabídky a poptávky po zboží a službách. Turecko by mělo být jednou z hlavních zemí, které by na TTIP ekonomicky doplatily. Jeho výzkum indikuje, že turecká ekonomika by v důsledku TTIP ztratila příjem těsně nad hranicí 20 mld. USD, což odpovídá 2,5 % HDP země za rok 2013. Ve své studii Kirişçi podotýká, že pravděpodobný efekt na tureckou ekonomiku by byl prohloubení současného tureckého deficitu z obchodu s USA, který je nyní na hodnotě 8,5 mld. USD. (Transatlantic alliance to cost Turkey ‘\$20 billion, 2013, s. 5-11)

---

²⁷ Jedná se o přední americký „Think tank“ institut, zaměřený na politiku a ekonomii, s více jak stoletou tradicí.

Z dlouhodobého hlediska by tato negativní externalita mohla být zmírněna orientací Turecka na jiné trhy, jakými je Indie, Čína či Afrika. Nakolik je však turecká ekonomika schopna v dohledné době pružně reagovat na změnu takových rozměrů, je obtížné předpovědět.

6.2 Negativní dopad na Kanadu

Kanada, jakož druhý nejvýznamnější ekonomický partner USA by TTIP jistě utrpěla nemalé ztráty na HDP, zaměstnanosti i výši exportu a importu. Podle použitých studií by export Kanady mohl klesnout až o 9,5%. Zaměstnanost by zaznamenala pokles o 101 854 (0,56) pracovních pozic. (Commission, Countries and regions, 2013, pp. 31-33)

6.3 Analýza institutu IFO

S velmi znepokojivými zprávami pro ekonomiku Kanady, Austrálie a Japonska přichází i analýza institutu IFO, publikovaná Bertelsmannovou nadací. Podle ní by ekonomiky zmíněných států měly na TTIP reagovat mnohem hlubším propadem, než připouštějí ostatní zdroje. Podle této analýzy by export Kanady měl po realizaci freetrade zóny klesnout až o 9,5 %, Austrálie 7,4 % a Japonska 6 %.²⁸ Tento scénář neuvažuje vliv ekonomických dohod mezi Kanadou a EU. (Bertelsmann foundation, 2013, s. 82)

---

²⁸ Tento propad je podmíněn neexistencí zóny volného obchodu mezi EU a Kanadou. Potenciální výstup této zóny volného obchodu není uveden.

6.4 Pozitivní externality TTIP ve světě

Velmi zajímavý je na druhé straně možný pozitivní dopad TTIP na nepřímo zúčastněné oblasti. Podle již zmíněné pracovní zprávy Evropské komise by většina světa (kromě výjimek jakými jsou Kanada či Turecko) měla z TTIP ve výsledku ekonomický profit, který by se odrazil ve zvýšení HDP. Ve zprávě zmíněný výstup je na tabulce č. 5.

Tabulka 5 Predikce růstu HDP EU po přijetí TTIP

Oblast	index růstu HDP	Růst národního příjmu (mld. €)
EU	0,48	86,453
USA	0,39	65,015
Průměr ostatních	0,14	86,829
Východní Evropa	0,33	1,521
Středozeří	0,08	1,657
Čína	0,03	9,065
Indie	0,04	1,860
ASEAN	0,89	18,998
MERCOSUR	0,03	2,151
Průměr nízkopříjmových zemí	0,20	1,639
Zbytek světa	0,12	22,387

Zdroj: Ahearn, 2011, s. 55)

Jak tabulka naznačuje, kromě přímo zainteresovaných Spojených Států a EU by největší ekonomický přínos mohli ze smlouvy mít východní Evropa či středomořské státy. Jedná se ovšem pouze o prognózu dynamického²⁹ scénáře ekonomické studie a výsledná realita jí nemusí nutně odpovídat. Pro představu, dynamický scénář této studie počítá s růstem HDP EU díky TTIP o 0,48 %, zatímco konzervativní o 0,27 %. Rozptyl obou scénářů je zhruba 100 %, tudíž nejde výsledný dopad zatím přesně stanovit a pozitivně nastiňná čísla v tabulce mohou nakonec být poloviční. Nicméně studie potvrzuje možný kladný dopad na okolní svět, a to je v dnešní době provázanosti globální ekonomiky, a hledání nových zdrojů světové ekonomické i politické stability, zásadní dobrá zpráva.

²⁹ V přesném přeladu ambiciózní scénář

6.5 Ostatní nefinanční dopady, vyplývající z užitých studií

Pozitivní dopad na lidská práva: Díky spolupráci v oblastech zahraniční zaměstnanosti a zaměstnaneckých práv by USA a EU měly vystupovat jako příkladné modely pro pracovní podmínky a přístup k cizozemské zaměstnanosti i v okolních částech světa.

Dopad na životní prostředí: TTIP, jako smlouva vedoucí primárně ke zvýšení obchodu a zaměstnanosti, s sebou nese další zatěžování obchodních cest, dopravní infrastruktury a s rozvojem výroby a pracovního trhu i zvyšování spotřeby nerostného bohatství, energie a posílení potravinářského průmyslu. To vše může vést k neudržitelnému rozvoji a ohrožení biodiverzity skrze oba kontinenty. Na druhou stranu je třeba poznamenat, že i v případě nejambicióznějšího scénáře pracovní zprávy Evropské komise by zvýšení zátěže na životní prostředí nemělo přesáhnout 0,01 %. (Commission: Agreements, 2014, s. 1) Naopak omezení produkce ve třetích zemích by mohlo podle téže zprávy vést ke snížení produkce CO₂ o 0,02 %. (Commission: Agreements, 2014, s. 1)

Dopad na malé a střední podniky: Malé a střední podniky tvoří páteř ekonomiky EU a zaměstnávají dvě třetiny pracovní síly EU. Tyto společnosti, které často jako první uvádějí do praxe inovace a nové technologie, jsou klíčové pro budoucí prosperitu evropské ekonomiky. Společně s ostatními kroky Evropské komise, vedoucími k naplnění její strategie (internacionalizace) by i jakákoli iniciativa, vedoucí k rozvoji obchodu (jako je TTIP), měla být vedena s myšlenkou, že může pomoci malým a středním podnikům k této mezinárodní úrovni a tím ke stabilitě a růstu. Odvětví malých a středních podniků s největším potenciálním růstem po dopadu TTIP jsou potravinářství, strojírenství a výroba součástí pro automobily. Tato tři odvětví také zastupují 99 % (potravinářství), 99 % (strojírenství) a 94 % (výroba součástí pro automobily) sektoru. (Commission: Agreements, 2014, s. 3)

7 Potenciální dopady na zvolený členský stát EU (Německo)

Tabulka 6: Vzájemná DE-USA obchodní bilance

Produkt	objem (mil. \$)	% Vzájemného obchodu
Průmyslové produkty	87 043	80,3%
Služby	19 732	18,2%
Zemědělské produkty	1 581	1,5%
Celkem	108 372	

Zdroj: technologie, 2013, s. 9

V tabulce č. 6 je zobrazeno složení německého exportu do USA za rok 2010. Poměr jednotlivých složek je velmi důležitý, protože jsou do doby přijetí TTIP různě ovlivněny obchodními bariérami, a tudíž na ně bude mít TTIP různý dopad. Jak z tabulky jasně vyplývá, nejdůležitější složkou je obchod s průmyslovým zbožím, který tvoří více jak 80 % exportu. Hodnota importu Německa v témže roce byla 76 989 mld. USD. Německo v roce 2010 tedy v obchodu s USA vytvořilo čistý export v hodnotě 31 383 mld. USD.³⁰ (technologie, 2013, s. 12)

Tabulka 7: Srovnání průměrné celní zátěže

Produkt	Import USA do EU	Import EU do USA
Zemědělské produkty	2,62%	3,89%
Průmyslové produkty	2,82%	2,79%

Zdroj: technologie, 2013, s. 37

Z porovnání průměrného procentuálního odvětvového cla vyplývá, že němečtí importéři měli komparativní obchodní výhodu při dovozu průmyslového zboží. Na druhé straně byla nižší celní sazba uvalena na americké společnosti dovážející zemědělské produkty. Ve světovém měřítku se jedná o velmi nízké zatížení. Nejvyšším clem je zatížen obchod s motorovými vozidly a textilem. (technologie, 2013, s. 37)

³⁰ Zdrojem dat byla studie institutu Mnichovské univerzity pro německé Ministerstvo ekonomiky a technologií z ledna 2013.

Při odstranění celních poplatků by tudíž změnu nejvíce pocítli evropští importéři zemědělských produktů a exportéři průmyslového zboží. Jak již vyplývá z předcházejícího odstavce, obchod s průmyslovými produkty je nejvýznamnější složkou vzájemného obchodu. V tomto konkrétním případě roku 2010 by odstranění průměrné celní sazby 2,805 % na průmyslové produkty znamenalo snížení příjmu Německa z cla o 2,441 556 mld. euro. Tato ztráta by měla být vykompenzována růstem ekonomiky vzniklým díky zvýšení vzájemného obchodu a nárůstu počtu pracovních míst.

Cla nejsou jedinou obchodní bariérou, ovšem na měření ostatních překážek neexistuje v současnosti přesná metoda. Jsou jimi například požadavky na kvalitu, prosazení značky či administrativní překážky a další. V případě nároků na kvalitu se nejvíce jedná o jednorázové fixní náklady, administrativní překážky pak mají převážně variabilní formu. Dle zmíněné studie hrají v rámci evropsko-amerického obchodu mnohem větší roli než cla. Výsledky studie ukazují, že evropští exportéři alkoholu a tabáku mají vedlejší náklady oproti přímým 14 % a američtí exportéři dokonce 50 %. V chemickém průmyslu jde dokonce o 112 % vedlejších nákladů evropských společností, na straně USA jde zhruba o třetinové hodnoty. Tato data vycházejí z odhadu 60 dotázaných evropských a amerických obchodních asociací, ze kterých 70 % odpovědělo. S případným úbytkem těchto necelních obchodních bariér by se pojal mnohem markantnější nárůst vzájemné ekonomické aktivity než jen v případě rušení cla. (Ahearn, 2011, s. 12)

Tabulka 8 Predikovaný růst HDP Německa díky navýšení obchodní bilance

Produkt	USA export do Německa	Německý export do USA
Průmyslové produkty	0,74%	3,17%
Služby	0,42%	2,46%
Zemědělské produkty	0,16%	3,54%

Zdroj: technologie, 2013

V tabulce č. 8, vyplývající z této studie, je zachycen předpokládaný růst HDP Německa, ke kterému by došlo zvýšením importu a exportu ve výše zmiňovaných klíčových odvětvích německo-amerického obchodu (zemědělství, průmyslové zboží a služby).

V porovnání se největší růst očekává na straně německého exportu. Konkrétně pak exportu zemědělských produktů ve výši 3,54 %. (technologie, 2013, s. 42)

Kazem na postoji Německa vůči TTIP se může jevit kauza Snowden,³¹ protože mezi údajně sledovanými osobami byla i německá kancléřka Angela Merkelová. Zatímco se Edward Snowden skrývá v Rusku před prvotním vztekem ze strany USA v podobě trestu smrti, není jisté, nakolik skutečně vládne mezi Američany a jejich evropskými spojenci důvěra a politické pochopení. V každém případě spadají metody jako odposlechy a špionáž více do doby studené války, než do období míru a jednání o ekonomické spolupráci takových rozměrů, jaké předstává TTIP.³²

---

³¹ Kauza, týkající se zveřejnění části tajných odposlechů politických špiček, vedených americkou vládou, které byly zveřejněny bývalým tajným agentem a počítačovým expertem Edwardem Snowdenem

³² Text v tomto odstavci je vlastním názorem autora.

8 Srovnání metodiky a výstupů užitých zahraničních studií

8.1 Studie Global Economic Dynamics, Bartelsmann Foundation

Jedná se o velmi komplexní studii, jež se zabývá mnoha faktory, které může TTIP ovlivnit, zkoumá vliv na odvětví ekonomiky i jednotlivé státy a predikuje i dopad na evropský trh práce. Vychází ze dvou možných metod pro výpočet ekonomického potenciálu TTIP, a proto přináší i dva rozdílné scénáře vývoje.

Jedná se o tarifní metodu a komplexní liberalizaci. Základem tarifní metody je pouze ekonomický dopad díky odstranění celních tarifů (průměrně 3,5 %). Výstup touto metodou vychází průměrně níže než metodou hluboké liberalizace, protože metoda nezahrnuje do analýz mnoho ostatních faktorů. Komplexní liberalizace vychází z komplexního přepočtu obchodních nákladů po zavedení TTIP tak, aby odpovídala ekonomickému výstupu při zavedení srovnatelných smluv, které již byly realizovány. Tím, že jejich ekonomický dopad byl již vypočten, a mají známé ekonomické vstupy, které se smlouvy účastnily, mohou být použity jako měřítko pro TTIP. Tato metoda tedy zahrnuje změnu celních tarifů i ostatní netarifní bariéry obchodu jako například embarga či kvóty. Potenciální výstup této metody vychází vyšší, než u předchozí metody.

Zvýraznění rozpětí v predikovaných výstupech obou metod ilustruje níže vložená tabulka znázorňující předpokládanou změnu počtu pracovních míst v EU při použití obou metod. Jak z tabulky vyplývá, při použití tarifní metody by v ČR mělo dojít k růstu pracovních pozic o 5 527. V případě užití komplexní liberalizace se jedná až o číslo 22 278. Je tedy patrné, že netarifní bariéry jsou velmi významné, a pokud bychom vycházeli pouze z tarifní metody, nepřineslo by to spolehlivé výsledky.

Na druhé straně pro tarifní metodu mluví fakt, že vychází z jasně daných předpokladů, které lze prokazatelně vyčíslit, a proto by její výsledek měl být mnohem prokazatelnější. Komplexní liberalizace se s velkou pravděpodobností bude více blížit skutečnosti, je

ovšem postavena na minulých pozorováních srovnatelných smluv, a proto nelze spolehlivě říci, že se tento scénář bude vyvíjet stejně. Jak již bylo zmíněno, TTIP je výjimečná počtem zainteresovaných států, intenzitou obchodních vztahů i pokrizovou dobou vzniku. Je proto obtížné ji soudit podle měřítka dřívějších smluv. (Bertelsmann foundation, 2013, s. 22-27)

Tabulka 9: Změny počtu pracovních pozic při přijetí TTIP v závislosti na jednotlivých scénářích

Země	Úplná liberalizace	Tarifní scénář
Austrálie	-52,332	-13,591
Rakousko	11,638	2,828
Belgie	4,062	837
Kanada	-101,853	-26,176
Česká republika	22,278	5,527
Dánsko	14,623	3,646
Finsko	20,066	5,134
Francie	121,566	29,921
Německo	181,092	44,831
Recko	34,277	8,766
Rakousko	22,613	5,691
Island	-769	-201
Irsko	18,115	4,549
Itálie	140,979	35,538
Japonsko	-71,833	-19,030
Nizozemí	29,535	7,121
Nový Zéland	-6,606	-1,748
Norsko	-11,541	-3,001
Polsko	93,333	23,466
Portugalsko	42,521	10,878
Slovensko	2,995	3,259
Jižní Korea	-29,841	-7,912
Španělsko	143,098	36,457
Švédsko	35,515	8,241
Švýcarsko	-18,224	-4,640
Turecko	-94,413	-24,625
Velká Británie	400,203	106,314
Spojené státy americké	1.085,501	276,273

Celkem	2.043,178	518,558
--------	-----------	---------

Zdroj: (Bertelsmann fondation, 2013)

Při volbě metodiky tedy volíme mezi průkazností dat a podhodnocením ekonomických výstupů. Jak vidíme v tabulce č. 9, k výrazným rozporům v očekávaných výsledcích dochází i v rámci jedné studie jen změnou očekávaného scénáře. Výsledkem jsou dva zcela odlišné výstupy, jejichž pravdivost potvrdí či vyvrátí až finální verze obchodní dohody a zpětně zjištěné hodnoty po roce její účinnosti. Zcela průkazná data nám tedy přinese až zpětné vyhodnocení období po účinnosti TTIP.

8.2 Studie TTIP and the Fifty States: Jobs and Growth from Coast to Coast pro Atlantickou radu a britskou ambasádu ve Waschingtonu

Tato studie se opírá o výzkum CEPR,³³ zveřejněný ve zprávě o možnostech snižování transatlantických obchodních bariér. Výzkum počítá s úplnou eliminací vzájemných celních tarifů a 25 % snížení obchodních nákladů v důsledku netarifních omezení. Plnou implementaci všech plánovaných částí TTIP cílí výzkum na rok 2027. Data pro výzkum byla čerpána v Databázi exportu služeb a zboží vlády USA (The Trade Partnership's database).

8.3 Impact Assessment Report on the future of EU-US trade relations

Tato pracovní zpráva Evropské komise, která má sloužit jako doporučení pro rozhodnutí Rady, velmi dopodrobna rozebírá možné ekonomické a sociální aspekty připravované smlouvy. Jako výstup předkládá dva nejpravděpodobnější scénáře. Tyto scénáře se od sebe

³³ Centrum pro výzkum ekonomické politiky

liší zejména procentem skutečně předvídaného odstranění obchodních bariér, a poté zahrnutím růstu obchodu s ostatními částmi světa (očekávaný růst cca 6 % současného exportu). Konzervativní scénář nepočítá se stoprocentní úspěšností odstranění všech bariér a optimistickou prognózu, jež počítá s mnohem dynamičtějším ovlivněním evropské ekonomiky. Zohledňuje všechny faktory vzájemných obchodních bariér dle odvětví, i sociální podmínky, a vyhodnocuje i možné účinky na obchodní vztahy s jinými částmi světa. Jako výchozí ekonomický model pro analýzu změny exportu je užit CGE model, data pro tuto zprávu byla čerpána ve studii Annex.

8.4 Transatlantic Trade and Investment Partnership: The Economic Analysis Explained

Jako poslední použitý zdroj je zpráva pro Evropskou komisi, která také vychází ze studie Centra pro výzkum ekonomické politiky. Na rozdíl od výše zmíněné studie TTIP and the Fifty States je více zaměřena na EU a export, místo na dopady na HDP. Dále detailněji rozebírá potenciální dopad na okolní svět a stylem zpracování je více určena široké veřejnosti než předchozí práce. Tato zpráva byla uveřejněna v září 2013.

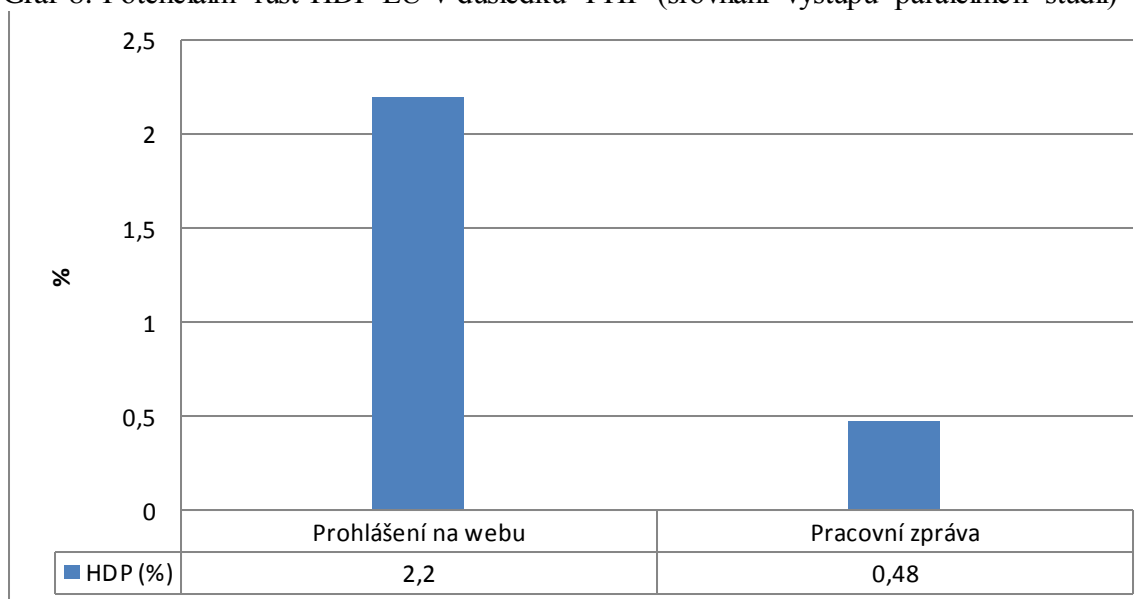
8.5 Srovnání predikovaných výstupů

8.5.1 Dopad na HDP

Jako první dva scénáře v oblasti dopadu na HDP EU jsou srovnávány obě výše zmíněné zprávy Evropské komise. První výstup byl publikován jako oficiální prohlášení na webových stránkách Komise. Druhým výstupem je pracovní zpráva Evropské komise, určená

pro Radu, s názvem „Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP): Who benefits from a free trade deal“, která vychází z dat studie Annex. Obě zprávy pochází ze září roku 2013.

Graf 8: Potenciální růst HDP EU v důsledku TTIP (srovnání výstupu paralelních studií)

Zdroj: Commission, 2013; Evropská komise: Generální direktorát pro obchod, 2013

Podle prohlášení, zveřejněném na webových stránkách, měl by výsledný růst HDP odpovídat více jak čtyřnásobku predikovaného výstupu v pracovní zprávě. A toto srovnání zahrnuje již ambiciózní scénář pracovní zprávy. V případě konzervativního scénáře by výsledný rozdíl v predikci byl téměř dvojnásobný. Jak vyplývá z ostatních studií (jako je TTIP and the Fifty States: Jobs and Growth from Coast to Coast pro Atlantickou Radu, pocházející z Bertelsmannovy nadace, či Global Economic Dynamics, která se opírá o studii Centra pro výzkum ekonomické politiky), jako mnohem reálnější scénář se jeví výstup pracovní zprávy. Zmíněné studie sice přesný dopad TTIP na HDP nestanovují, ovšem data z očekávaných změn exportu, importu a pracovního trhu se mnohem více blíží dopadu okolo 0,5 % současného HDP. V absolutních číslech se pak jedná o růst 120 mld. € v případě reálnější pracovní zprávy oproti 275 mld. € dle zprávy na webu.

Predikce, uveřejněná na webových stránkách, byla ihned prezentována na mnoha oficiálních zpravodajských serverech, jako například <http://www.cebre.cz/>, patřící České podnikatelské reprezentaci při EU v Bruselu. Stále je také dostupná na webových stránkách jako oficiální zpráva Evropské komise.

8.5.2 Dopad na exportní bilanci

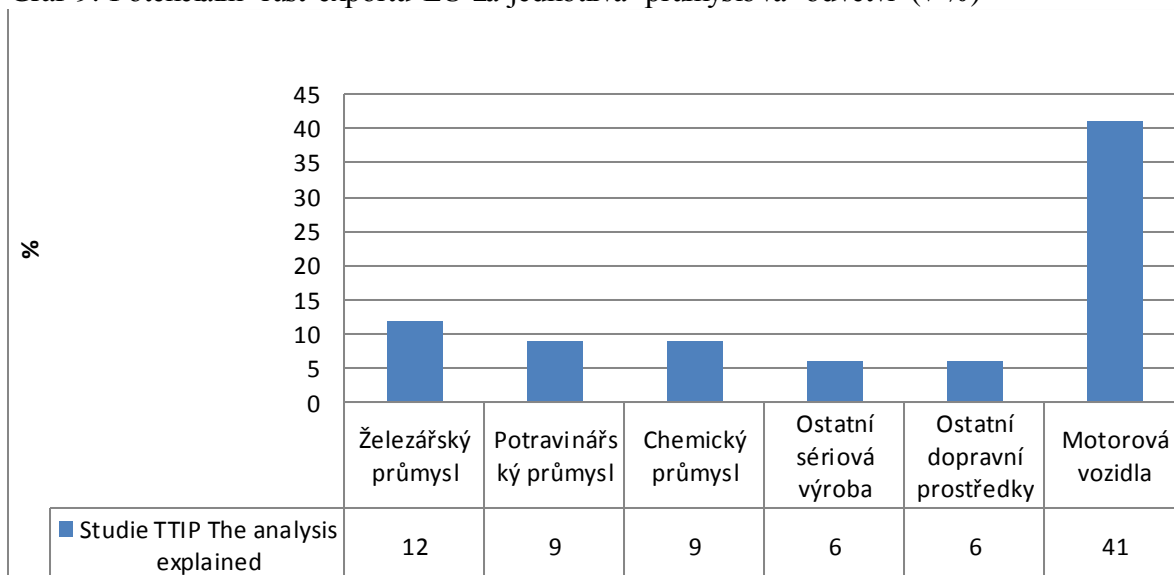
Za základní zdroje pro srovnání odhadů změny exportu a importu je použita zpráva „Transatlantic Trade and Investment Partnership: The Economic Analysis Explained“ a pracovní zpráva Evropské komise: „Impact Assessment Report on the future of EU-US trade relations“.

Zatímco první studie se zabývá přímým dopadem TTIP do exportu jednotlivých odvětví, druhá studie zkoumá dopad TTIP na celkovou výši produkce odvětví v Evropské unii. Zvýšení exportu by mělo odpovídat zvýšení na straně celkové produkce. Neshoda může být ovlivněna použitou metodikou obou analýz či použitím importovaných meziproductů či služeb.

Podle první srovnávané studie by se celkový export zboží a služeb z EU zvýšil o 6 %, což by odpovídalo hodnotě 220 mld. € a import by rostl o 5 %, tedy o 226 mld. €. Na straně USA by zvýšení bylo 6 % a 5 %. Při srovnání pouze bilaterálního obchodu mezi EU a USA by evropský export rostl o 28 % (187 mld. €) a import o 159 mld. €. (Ahearn, 2011)

Při pohledu do jednotlivých odvětví by pak největší růst přicházel z železářského průmyslu (12%), který by byl následován potravinářským průmyslem (9%). Celkové rozložení růstu exportu EU můžeme vidět v následujícím grafu 9.

Graf 9: Potenciální růst exportu EU za jednotlivá průmyslová odvětví (v %)

Zdroj: Commission, 2013

V případě takto vysokého růstu exportu motorových vozidel lze čekat vysoký podíl značek jako BMW, Audi, Mercedes, Volkswagen či Fiat a Škoda. Nicméně česká společnost Škoda pod vlivem německé automobilky Volkswagen již nedávno investovala do výroby na čínském trhu, proto není jisté, že bude chtít ve velkém investovat na západních trzích. Přesto má velký exportní potenciál, neboť modely Yeti a Roomster byly na americkém trhu velmi úspěšné. Takové otevření trhu také bude znamenat zvýšení importu automobilů z USA a tím šanci na zvýšení podílu prodeje na evropském trhu, zejména pro General Motors. Tuto skutečnost nadále zvyšuje růst poptávky evropských motoristů po silných amerických automobilech typu Camaro či Dodge.

Výše popsané výsledky částečně doplňuje srovnávaná pracovní zpráva Evropské komise, která zkoumá dopad TTIP na produkci vybraného zboží a služeb. Dle následující tabulky můžeme vidět, že zvýšení exportu motorových vozidel odpovídá nárůst celkové výroby o 0,24 % v případě konzervativního a 1,54 % u ambiciózního scénáře. Úplným opakem k tomu se ovšem zdá být pokles strojího průmyslu o 3,74 %, respektive až 7,28 % a pokles celkové produkce železářského průmyslu o 0,71 % až o 1,5 %. Tento jev by vysvětlovaly subdodávky ze Spojených států, které by byly použity při mezivýrobě v automobilovém průmyslu. Vzhledem k udržitelnosti evropských zásob nerostného bohatství by se nejednalo o špatný tah. Pokud by výroba zůstala zisková, netlačila by automobilové závody k dalšímu přesídlování na asijské trhy. Celková produkce automobilového

průmyslu v roce 2009 měla hodnotu 522 mld. €, jedná se tudíž o jeden z předních sektorů evropské ekonomiky a jeho vývoji je radno věnovat zvýšenou pozornost.

Zvýšení celkové produkce v potravinářství (až o 0,57 %), chemickém průmyslu (až o 0,37 %) a v ostatní výrobě (až o 0,79 %) odpovídá exportnímu očekávání předchozí studie. Další zajímavý růst je očekáván ve vodní dopravě (až 0,99 %), pojišťovnictví (až 0,83 %) či stavebnictví (až 0,53 %). (Commission, 2013)

Tabulka 10: EU, změny výstupů za sektory (v případě 20% splynutí), v procentech

Odvětví	Tarifní scénář	Konzervativní scénář	Ambiciózní scénář
Zemědělství, dřevozpracující a rybářský průmysl	0,03	0,05	0,06
Ostatní primární sektor	0,00	0,01	0,02
Potravinářský průmysl	0,06	0,3	0,57
Chemický průmysl	-0,11	0,09	0,37
Elektro-technický průmysl	-0,31	-3,74	-7,28
Automobilový průmysl	-0,65	0,24	1,54
Ostatní dopravní prostředky	-0,26	-0,17	-0,08
Ostatní strojírenství	0,35	0,40	0,37
Ocelářský průmysl	0,03	-0,71	-1,50
Papírenský průmysl	0,06	0,08	0,08
Ostatní výroba	0,60	0,69	0,79
Lodní přeprava	0,14	0,55	0,99
Letecká přeprava	0,15	0,30	0,44
Finance	0,06	0,23	0,42
Pojišťovnictví	0,06	0,23	0,42
Obchodní služby	0,05	0,15	0,25
Komunikace	0,05	0,10	0,17
Výstavba	0,12	0,31	0,53
Osobní služby	0,04	0,15	0,26
Ostatní služby	0,05	0,16	0,28

Zdroj: Bertelsmann Foundation, 2013

8.5.3 Dopad TTIP na evropský trh práce

Pro porovnání tohoto faktoru byla použita studie Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP): Who benefits from a free trade deal?, která detailně rozebírá dopad TTIP na trh práce jednotlivých států EU a porovnává je s reálnou situací nezaměstnanosti. Proti ní pak studie Bertelsmannova institutu.

Tabulka 11: Dopad jednotlivých scénářů na trh práce

Země	Úplná liberalizace	Tarifní scénář
Austrálie	-52,332	-13,591
Rakousko	11,638	2,828
Belgie	4,062	837
Kanada	-101,853	-26,176
Česká republika	22,278	5,527
Dánsko	14,623	3,646
Finsko	20,066	5,134
Francie	121,566	29,921
Německo	181,092	44,831
Řecko	34,277	8,766
Rakousko	22,613	5,691
Island	-769	-201
Irsko	18,115	4,549
Itálie	140,979	35,538
Japonsko	-71,833	-19,030
Nizozemí	29,535	7,121
Nový Zéland	-6,606	-1,748
Norsko	-11,541	-3,001
Polsko	93,333	23,466
Portugalsko	42,521	10,878
Slovensko	2,995	3,259
Jižní Korea	-29,841	-7,912
Španělsko	143,098	36,457
Švédsko	35,515	8,241
Švýcarsko	-18,224	-4,640
Turecko	-94,413	-24,625
Velká Británie	400,203	106,314
Spojené státy americké	1.085,501	276,273
Celkem	2.043,178	518,558

Zdroj: Bertelsmann Fondation, 2013

Tabulka výše znázorňuje predikovaný dopad na trh práce u vybraných států podle první zmíněné studie. Celkový růst je stanoven na více jak dva miliony v plné liberalizaci a na

více jak půl milionu v případě pouhého zrušení celních tarifů. Jak můžeme vidět, největší růst je očekáván v USA, tedy 1 085 501 pracovních pozic. Nicméně v přepočtu na počet obyvatel USA je výsledek srovnatelný s dopadem na státy EU. Další velký efekt je očekáván ve Velké Británii (400 203). S ohledem na snahy některých britských politických stran opustit EU se jedná o významnou motivaci pro setrvání. Dále pak 181 092 pracovních pozic v Německu a 140 979 v Itálii. Procentuálně tento růst zaměstnanosti odpovídá 1,27 % ve Velké Británii, 0,47 % v Německu a 0,71 % v USA.

Vzhledem k tomu, že ekonomickou krizí zmítaná Evropa (léta 2008-2013) vykazovala jako jeden z hlavních symptomů nezaměstnanost, je tento růst pracovního trhu velkou přidanou hodnotou TTIP. To je možno doložit i u států, kde je nezaměstnanost často citovaným problémem: například Španělsko (0,62 %), Řecko a Portugalsko (0,7 %), Irsko (0,84 %). Zvláště pro tyto státy by podobný růst zaměstnanosti znamenal zklidnění ekonomiky.

Pro porovnání můžeme uvést, že podobný rozbor ve Spojených státech provádí studie TTIP and the Fifty States. Výsledkem prognózy je největší růst na území Kalifornie (75 350), Texasu (67 780) a New Yorku (50 530). Zbylé státy USA rozšiřují svůj trh práce průměrně o 10 000 pracovních pozic.

I když zde vyloženě převládá kladný efekt, existuje i negativní dopad na státy, jako především Kanadu (-101 854), Turecko (-94 831) či Japonsko (-71 833). Nedá se odhadnout, nakolik by takový vývoj mohl ohrozit vzájemné politické vztahy, pro dané státy by však znamenal značný ekonomický propad.

8.6 Náhled ze strany médií

Pro ucelený pohled na připravovanou ekonomickou dohodu je nutné zahrnout i názor tisku a internetových zpravodajských serverů. Proto budeme dále citovat několik málo v médiích zveřejněných názorů ze strany tisku, které jsou mezi občany známy mnohem více, než oficiální, zpravidla pouze anglické a občanovi na hony vzdálené, studie, ačkoliv tyto jsou podloženy čísly. Zde musíme podotknout, že mnohá média nedbají toho, jakým způsobem a jakou silou mohou ovlivnit názory občanů a často informují s cílem šokovat, aniž by

přítom své informace čerpala z kvalitních a relevantních zdrojů. Můžeme tak předložit několik příkladů

8.6.1 Parlamentní listy

“Korporátní uzurpace moci velkým byznysem”

Server euportal.parlamentnilisty.cz poukazuje na pouze korporátně motivovanou smlouvu, kde lidé jsou na “vedlejšímu pruhu”. Kritizuje, že její zařizovatelé se nikomu nezodpovídají a celá smlouva je jen zástěrkou pro vznik superstátu.

TAFTA³⁴ však vypadá jako ideální příležitost pro korporace, aby protlačily celkově nepopulární a nebezpečné politiky prostřednictvím tajnůstkářských a nedemokratických prostředků. Demokratickým a transparentním způsobem to nebyly schopny udělat, tak další možnost představuje utajená dohoda v skrytých kuloárech.³⁵

8.6.2 Czechfreepress

V madridském muzeu Prado³⁶ visí obraz Sebastiena Bourona z roku 1653 Mojžiš a neúprosný had. Obraz znázorňuje velmi plasticky strach národů ze zákeřného a nezničitelného hada. Dnes, začátkem 21. století, je poselství tohoto obrazu víc jak aktuální. Neúprosný a nemilosrdný had hrozí zahubit celé národy.

Tento internetový server přirovnává TTIP k opiovým válkám v 19. století, politiky k před ekonomickým tlakem “třesoucím se králíčky”. Otevřeně kritizuje prezidenta Obamu, jako špatného prezidenta, a jeho “Yes, we can³⁷” dává do roviny se světovým diktátem. Navíc zde publikovaná čísla, týkající se německého exportu a publikovaná jménem “německých expertů“, jsou v zásadním rozporu v čísly prezentovanými prestižními studiemi,

---

³⁴ TAFTA, celým názvem Transatlantic Free Trade Area, tedy v překladu Transatlantická zóna volného obchodu. Jedná se o bezcelní obchodní zónu EU a USA, která bude vytvořena po přistoupení na TTIP

³⁵ Zdroj: <http://euportal.parlamentnilisty.cz/>

³⁶ Španělské národní muzeum v Madridu

³⁷ Známy výrok amerického prezidenta Obamy

včetně německého Ministerstva ekonomiky, které podle své studie očekává růst exportu v průmyslovém zboží o 11 % a v zemědělství dokonce o 28,56 %.³⁸

8.6.3 Businessinfo

“Jak Evropská komise, tak i členské státy si maximálně uvědomují potřebu být při vyjednávání co nejvíce transparentní a sdílet co nejvíce informací s veřejností a občanskou společností.”

Podle serveru businessinfo je ve smlouvě skryt velký potenciál a vyjednávací týmy by si měly jasně dát za cíl transparentnost probíhajících jednání. Celkově shrnuje klady a zápory smlouvy včetně růstu evropského exportu a negativního dopadu na jiné světové státy.³⁹

8.6.4 Parlamentní listy - Protiproud

“Transatlantická zóna volného obchodu: „Svatý grál“ záchrany dolaru. EU jako manufaktura na čínský způsob.”

Článek na tomto serveru je podle stylu, kterým komentuje seriózní ekonomickou událost, spíše zvyklý psát o konci světa a příběhy z období moru. Snahu o TTIP vidí jako snahu Západu o ekonomickou destrukci Ruska a zcela ignoruje fakt, že nedávná krize mezi Západem a Ruskem kvůli Ukrajině se datuje o mnoho let později, než přípravy TTIP. S nadšením mluví o pádu dolaru a budoucnost hledá v Číně.⁴⁰

---

³⁸ Zdroj: <http://www.czechfreepress.cz/>

³⁹ Zdroj: <http://www.businessinfo.cz/>

⁴⁰ Zdroj: <http://protiproud.parlamentnilisty.cz/>

8.6.5 Finanční noviny

“Zóna volného obchodu EU-USA vyvolává u lidí pochybnosti.”

Tento mediální server nastiňuje skutečnost, že smlouva čelí velké míře pochybností a nedůvěry ze strany americké i evropské veřejnosti. V tom se odvolává na průzkum amerického listu Financial Times. Článek celkově upozorňuje, že nedostatek důvěry a porozumění by připravovanou smlouvu mohl stát život.⁴¹

Vzhledem k tomu, že obdobně skandalizující články publikují i některé informační zdroje v EU a USA, není divu, že jsou občané zaplaveni dezinformací, nedůvěrou a očekáváním lobbistického zla, které zničí svět. Bohužel, tyto informace, jak jsme již uvedli, jsou mnohem snáze a častěji dostupné, než jsou oficiální zdroje. TTIP by v žádném případě neměla být považována za dokonalou a zcela bezpečnou. Pravdou je, že plně otevřený obchod dá korporacím do rukou ještě větší moc a dnešní státní kontrolní mechanismy se stanou ještě více neúčinnými. Proto je pro plánování TTIP zapotřebí dostatku zodpovědnosti a předvídatosti, aby se TTIP nestala “jen další, lidmi propíranou, a nekontrolovatelnou privatizací”. Stejně jako vše, co může přinést velkou změnu ve světě, má svá rizika, nicméně zde se setkáváme s cílenými, fanatickými a zcela nepodloženými výkřiky, které se neopírají o studie ani průzkumy, jen o touhu přinést co nejvíce šokující zprávu, která donutí občana za informaci zaplatit a její pravdivost, stejně jako pošlapanou po věst a budoucnost připravované spolupráce nechává v prachu pomluv za sebou.

8.7 Vyjádření předních politiků

“V tento čas vysoké nezaměstnanosti, jak v Irsku, tak skrze celou EU se musíme oběma rukama chopit šance pro růst pracovních míst. Navyšování výdajů pro nás není relevantní, proto musí být naším cílem podpora exportu a obchodu.” (Times, Richard Bruton, Irský ministr pro politiku zaměstnanosti, obchod a inovace, 2014)

---

⁴¹ Zdroj: <http://www.financninoviny.cz/>

“Evropa, společně s USA, jsou páteří světové ekonomiky. Vytvoření prostoru pro podniky a spotřebitele je zkrátka otázkou zdravého rozumu. Nejde pouze o naše vlastní ekonomiky, ale i o prospěch našich obchodních partnerů. Pozitivní důsledky jdou dokonce za hranice ekonomiky jako takové.” (Times, Herman Van Rompuy, Prezident EU, 2014)

“Jedná se o jeden z ekonomicky nejvýhodnějších prorůstových stimulantů, jaký si kdo umí představit. Jeden z velkých projektů, za který stojí za to bojovat” (Times, Angela Merkelová, německá kancléřka, 2014)

“Integrace dvou pravděpodobně nejrozvinutějších, nejsofistikovanějších a rozhodně největších ekonomik na světě nemůže být nikdy snadný úkol, nicméně my najdeme odpovědi na oprávněné obavy. Najdeme řešení na zásadní problémy. Budeme pevně mířit k cíli a uspějeme. Proto i v případě, že tato vyjednávání nemusí být vždy snadná, jsem si jistý, že vytvoření nových pracovních příležitostí a strategická dimenze toho, co tvoříme, za to rozhodně stojí. Píšeme novou kapitolu naší společné historie, skutečné skutečnosti, že sdílíme společné představy a hodnoty, představy a hodnoty otevřené ekonomiky a otevřené společnosti.” (Times, José Manuel Barroso, bývalý předseda Evropské komise, 2014)

„Vítejte v Lough Erne⁴², vždy jsem tvrdil, že celý smysl tohoto setkání v Lough Erne je zažehnutí naší ekonomiky, růstu a prosperity ve všech částech světa – a vykonat věci, které budou znamenat skutečnou změnu v lidských životech. A k naplnění toho neexistuje mocnější cesta než růst obchodu. Není lepší cesty než započítím těchto jednání na pomníku smlouvy mezi EU a USA – smlouvy, která může přinést tak mnoho. 100 miliard liber do ekonomiky EU, 80 miliard liber do ekonomiky U. S. a celých 85 miliard liber zbytku světa.” (Times, David Cameron, premiér Velké Británie, 2014)

“Amerika a Evropa již spolu v minulosti podnikly nevšední věci. A já věřím, že můžeme ukout ekonomickou alianci tak silnou jakou je naše diplomatická a bezpečnostní aliance –

---

⁴² Jméno dvou propojených jezer v oblasti Fermanagh v Severním Irsku. Místo konání v zájemných rozhovorů o TTIP

která, samozřejmě, bývala nejmocnější v historii. A dosažením toho, můžeme upevnit více-stranný obchodní systém.” (Times, Barack Obama, prezident USA, 2014)

Závěr

Po srovnání všech zdrojů je neoddiskutovatelné, že TTIP má potenciál významně zasáhnout do ekonomické situace Spojených států amerických i Evropské unie, a tím i celosvětové ekonomiky, neboť tyto dvě velmoci jsou si dlouhodobě nejvýznamnějšími světovými obchodními partnery.

Přesná data, dokládající její ekonomický přínos, nám ukáže až první rok její účinnosti. Nicméně dle většiny srovnávaných studií může zvednout HDP Evropské unie o 0,5 % a vytvořit okolo milionu pracovních míst. K velmi podobným číslům docházíme i na straně Spojených států amerických. Tento nárůst je očekáván hlavně díky zvýšení exportu do USA až o 28 %, což odpovídá hodnotě 187 mld. € a importu z USA 159 mld. €, tedy přes 37 % amerického exportu. V rámci celkového evropského exportu by šlo o navýšení o 5 %, tedy přes 220 mld. €, neboť by byl ovlivněn i obchod s jinými oblastmi světa.

Hlavní růst ekonomiky je očekáván ve strojírenství, a konkrétně automobilovém průmyslu, které je páteří obou ekonomik. To by mohlo hrát významnou roli v udržení a růstu silných automobilek, jakými jsou Volkswagen, General Motors či Fiat. Významně profitovat by mohl Volkswagen, jehož vize do roku 2018 je stát se nejsilnějším výrobcem automobilů na světě. I když je růst automobilového průmyslu co do čísel nejzásadnější, je na něj napojeno mnoho jiných odvětví, jakými jsou lodní doprava, těžký průmysl, chemický průmysl a celkový růst infrastruktury. Finální efekt se tedy projeví plošně v celé ekonomice.

Co se jednotlivých států týče, je na straně Evropské unie největší účinek očekáván v Německu, které je díky automobilovému průmyslu a strojírenství silně exportně orientováno. Dále pak ve Velké Británii a Itálii. V USA by k největšímu nárůstu mělo dojít v oblasti východního pobřeží, které je taktéž proexportně a strojírensky zaměřeno. Zejména pak v Jižní Karolíně, Alabamě a Michiganu.

Jako většina významných mezinárodních smluv přinese množství kladných i záporných externalit po celém světě. Zatímco v Indii, Číně i východní Evropě by mohlo dojít k menšímu zvýšení exportu a DPH, neboť zde sídlí mnoho dodavatelů pro strojírenský průmysl, v Turecku a Kanadě je očekáván velký propad, neboť tyto země jsou silně exportně zaměřeny na USA a EU. Snížení nákladů mezi USA a EU by tamní exportéry

a importéry velmi znevýhodnilo. Ovlivněné země by se tedy musely více orientovat na mladší trhy v Asii či Jižní Americe.

Dalším faktorem je obava z odstranění vládních mechanismů, které korigují mezinárodní obchod. V současné době mohou vlády použít cla či jiné netarifní prostředky ke koordinaci mezinárodního obchodu s politickou situací. V rámci úplné liberalizace TTIP by došlo k úplnému ponechání mezinárodního obchodu mimo státní vliv. To by mělo za následek větší rychlost a bezproblémovost obchodu, nicméně část politiků, odborníků i médií se obává, že by TTIP přinesla přílišnou moc do rukou nadnárodních korporací a takový trh by nebyl schopen fungující seberegulace. Takto silná ekonomická provázanost by také nadále zesilovala globální ekonomické krize a kvůli nedostatku vládních prostředků k nápravě by mohly mít mnohem delší trvání.

Politická a i odborná scéna, která vede kroky k jejímu vzniku, do ní vkládá velká očekávání, což odpovídá i oficiální prioritě ze strany kabinetu amerického prezidenta. I přes možná negativa by se mohla stát velkou oporou obou ekonomik v době nestabilní situace na východě, odpovědí na silný ekonomický růst Asie a dalším sjednocujícím krokem západu.

Citovaná literatura a seznamy vložených objektů

Citovaná literatura

1. Ahearn, R. J. (2011). *U.S.-EU TRADE AND ECONOMIC RELATIONS: KEY POLICY ISSUES FOR THE 112TH CONGRESS*. Retrieved 2014 йил 10-5 from Current Politics and Economics of Europe.
2. Bertelsmann Foundation. (2013 йил зăй). TTIP and Fifty States. *Jobs and Growth from Coast to Coast*. Washington, DC, The USA.
3. Commission, E. (2013 йил 12-бřezen). *COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT: Impact Assessment Report*. Retrieved 2013 йил 20-5 from trade.ec.europa.eu:
http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2010/november/tradoc_146955.pdf
4. Commission, E. (2013 йил 11-listopad). *Countries and regions*. Retrieved 2014 йил 10-5 from European Commission: Directorate-General for Trade:
<http://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/united-states/>
5. Commission, E. (2014 йил 22-leden). *Agreements*. Retrieved 2014 йил 15-бřezen from ec.europa.eu: <http://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/agreements>
6. EP LIBRARY. (2014 йил 22-řїen). *Parliament's enhanced role in international agreements*. Retrieved 2014 йил 12-sїpen from European Parliamentary Research Service:
<http://epthinktank.eu/2013/10/22/parliaments-enhanced-role-in-international-agreements/>
7. Evropská komise: Generální direktorát pro obchod. (2013 йил 20-prosinec). Retrieved 2014 йил 10-5 from ec.europa.eu:
http://ec.europa.eu/trade/policy/in-focus/ttip/questions-and-answers/index_cs.htm

8. Evropská komise: Generální direktorát pro obchod. (2013 йил 19-listopad). *Countries and Regions*. Retrieved 2013 йил 10-5 from ec.europa.eu: <http://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/united-states/>
9. Evropský parlament. (2011 йил 5-září). *Legislativní pravomoc*. Retrieved 2014 йил 10-5 from europa.eu: <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/0081f4b3c7/Law-making-procedures-in-detail.html>
10. Mezinárodní Měnový Fond. (2014 йил 2-květen). *IMF International Financial Statistics*. Retrieved 2014 йил 6-červen from imf.org: <http://elibrary-data.imf.org/FindDataReports.aspx?d=33061&e=169393>
11. Michal Tomášek, V. T. (2013). *Právo Evropské unie*. Praha: Leges.
12. Oskar Krejčí - Vysoká škola mezinárodních a veřejných vztahů, P. (2013). *Príspevek na mezinárodní vedecké konferenci - Ekonomická diplomacie – úloha, význam, problémy a jejich řešení*. From www.vip-vs.sk: http://www.vip-vs.sk/images/data/krejci_o-mekka_moc_v_21_stoleti.pdf
13. *Potential U.S.-EU free-trade union 'puts the squeeze' on Canada*. (2013 йил 13-únor). Retrieved 2014 йил 10-květen from [theglobeandmail.com](http://www.theglobeandmail.com): <http://www.theglobeandmail.com/report-on-business/international-business/potential-us-eu-free-trade-union-puts-the-squeeze-on-canada/article8592389>
14. Syllová, P. P. (2010). *Lisabonská smlouva komentář*. Praha: C.H. Beck.
15. technologie, N. m. (2013 йил 14-1). *Dimensions and Effects of a Transatlantic Free-trade Agreement between the EU and US*. Berlín, Německo.
16. Times, I. (2014 йил 5). Retrieved 2014 йил 5-9 from <http://www.irishtimes.com/>
17. *Transatlantic alliance to cost Turkey \$20 billion*. (2013 йил 5-březen). Retrieved 2014 йил 5-únor from [hurriyetdailynews.com](http://www.hurriyetdailynews.com):

www.hurriyetdailynews.com/transatlantic-alliance-to-cost-turkey-20-billion.aspx?pageID=238&nid=53844&NewsCatID=344

Seznam užitých internetových stránek

- [1] www.imf.org
- [2] www.tcc.gov
- [3] www.bfna.org
- [4] www.euroskop.cz
- [5] www.ec.europa.eu
- [6] www.trade.ec.europa.eu
- [7] www.Business.info.cz
- [8] www.ansp.cz
- [9] www.wikipedia.org
- [10] www.theglobeandmail.com
- [11] www.hurriyetdailynews.com
- [12] www.bmwi.de
- [13] www.futurechallenges.org
- [14] <http://www.cebrecz/>

Seznam vložených grafů

- Graf 1: Podíl jednotlivých velmocí na tvorbě světového HDP, rok 2012 (v mld. USD) - 16 -
- Graf 2: Podíl obchodních partnerů na obchodní bilanci Spojených Států Amerických, rok 2010 ..... - 18 -
- Graf 3: EU-USA vzájemná obchodní bilance za zboží (mld.)..... - 19 -
- Graf 4: EU-USA obchodní bilance za služby (mld.) ..... - 19 -
- Graf 5: Vývoj exportu zboží EU (mld. €) ..... - 21 -

Graf 6: Vývoj exportu zboží USA (mld. €)	- 21 -
Graf 7: Porovnání vzájemných EU-USA investic za rok 2013	- 22 -
Graf 8: Potenciální růst HDP EU (srovnání výstupu paralelních studií)	- 46 -
Graf 9: Potenciální růst exportu EU za jednotlivá průmyslová odvětví	- 48 -

Seznam vložených tabulek

Tabulka 1: Srovnání výkonnosti světových ekonomik dle HDP, data 2012	- 15 -
Tabulka 2: Analýza vývoje HDP vybraných oblastí, roky 2001 - 2027	- 17 -
Tabulka 3: Obchodní bilance USA za zboží s pěti největšími partnery za rok 2010 (mld. \$).....	- 18 -
Tabulka 4: Účetní bilance USA vůči EU, 2010 (v mld. USD)	- 23 -
Tabulka 5: Predikce růstu HDP EU po přijetí TTIP	- 37 -
Tabulka 6: Vzájemná DE-USA obchodní bilance	- 39 -
Tabulka 7: Srovnání průměrné celní zátěže	- 39 -
Tabulka 8: Predikovaný růst HDP Německa díky navýšení obchodní bilance	- 40 -
Tabulka 9: Změny počtu pracovních pozic při přijetí TTIP v závislosti na jednotlivých scénářích.....	- 43 -
Tabulka 10: EU, změny výstupů za sektory (v případě 20% splynutí), v procentech	- 49 -
Tabulka 11: Dopad jednotlivých scénářů na trh práce.....	- 50 -

Seznam vložených obrázků

Obrázek 1: HDP EU na obyvatele po přijetí TTIP, úplná liberalizace	- 31 -
Obrázek 2: Predikce zvýšení exportu jednotlivých států USA v důsledku ambiciózního scénáře	- 33 -